

GLASILO OBČINE MEŽICA

ŠUMC

KAZALO

BESEDA UREDNICE

2

BESEDA ŽUPANA

3

JAVNI RAZPISI - RAZDELJENA SREDSTVA 2021

4

UREDITEV CESTE NA LOM (I. FAZA)

8

ZDRAVJE V OBČINI MEŽICA

9

PROSTOVOLJSTVU PRIJAZNA OBČINA 2021

13

TURIZEM V MEŽICI

14

MEŽIŠKO POLETJE SE VRAČA

17

VRTEC MEŽICA

20

OSNOVNA ŠOLA MEŽICA

24

GLASBENA ŠOLA RAVNE NA KOROŠKEM

28

PRVI FUŽINARJI V MEŽICI

29

MEŽIČARJI: NEDA HUDOPIŠK

34

KOZMETIČNI SALON ŠPELA

36

RAZVEDRILLO

37

ŽUŽELKE NA VRTU

38

PRAZNOVANJE DNEVA UPORA PROTI OKUPATORJU 2021

40

PRAVNI NASVET: NASILJE V DRUŽINI

41

Beseda urednice

Bralke in bralci, lepo pozdravljeni.

V zadnjem času sem srečala kar nekaj jeznih ljudi. Jeznih na različne stvari ali soljudi. Bolj jeznih kot po navadi. Prvič v svoji uredniški karieri pišem z jeznimi ljudmi v mislih.

Opozarjajo me, naj bom previdna z besedami. Kaj naj napišem v ta uvodnik, da ne bom koga še bolj razjezila?

Pred dopusti ne želim podpihovati slabih občutkov kogarkoli, zato nobene pereče teme danes.

Poletje je. Glede na količino vode, ki jo je popila naša zemlja, bi lahko pričakovali bujno rastje, glede na nenavadno obnašanje vremena v zadnjem času pa pravzaprav sploh ne vemo, kaj lahko pričakujemo. Biti pripravljen na vse je še kar dobrodošlo v teh časih.

Suše na področju družabnega življenja in družbenega dogajanja v Mežici to poletje ne bo. Če nimate kondicije za obiskovanje različnih prireditev, lahko kar začnete trenirati. Že do jeseni bomo ponovno dobro vpeljani v tok kulturnega, športnega in drugega dogajanja. Če ostanemo pri vremenu – priložnosti za obisk česa zanimivega bodo kar deževalo.

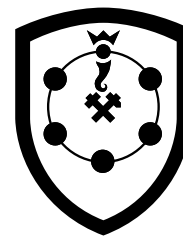
Želim vam, da z vsako nevihto – vremensko ali v obliki nepozabne prireditve – odplakne tudi nekaj jeze. V vas ali okoli vas.

Naj zagrmi in zabliska, naj gre prtljaga težkega obdobja, ki je za nami, v odtoke in naj se nikoli ne vrne. Oddahnite si to poletje in se imejte lepo.

Vse dobro.

Jerneja Vertačnik

Spoštovane občanke in občani,

ob izidu poletnega izvoda Šumca smo polni upanja in energije, saj je to čas sončevega obrata, ko so dnevi najdaljši in ko so energije narave najbolj naklonjene manifestacijam vseh vrst.

Veseli me, da vas lahko po lanskoletnem premoru ponovno povabim na naša že tradicionalna srečanja in prireditve Mežiškega poletja, kjer bomo prisluhnili našim godbenikom, pevcem in ostalim kulturnikom in kjer se bomo lahko podružili, poveselili in pokramljali.

Ponovno se odpirajo vrata našega kulturnega hrama – Narodnega doma Mežica – in prireditev, tako glasbenih kot dramskih, ki nam bodo pobožale dušo in srce, bo na pretek.

Mesec junij je tudi čas, ko se za našimi devetošolci zaprejo osnovnošolska vrata. Z veliko znanja stremijo za novimi izkušnjami in predvsem novimi znanji. Našo osnovno šolo zopet zapušča izjemna generacija otrok, ki so pustili veliko sled tako pri samih učiteljih kot pri medgeneracijskem utripu občine. Vsem iskreno čestitam ob tako imenovani »mali maturi«.

S pomladjo so se v občini zopet pričela investicijska dela in skoraj ni ulice našega kraja, kjer se ne bi kaj dogajalo. Vsa dela so že krepko v teku in v dobro vseh nas se trudimo, da se bodo do jeseni tudi dokončala. Ob tem gre velika zahvala našim občanom, ki morajo ob tem pokazati nemalo potrpljenja, toda s pogledom uprtim v prihodnost verjamem, da to zagotovo nikomur ni težko.

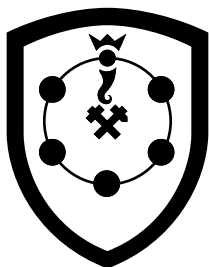
Spoštovane občanke in občani, še enkrat velja povabilo prav vsem na poletna srečanja v Mežici, ki se bodo odvijala vse do jesenskih dni. Želim vam brezskrbno in sončno poletje in naj bo za vse nas – SREČNO!

**25. JUNIJ 2021 –
30. rojstni dan
naše Slovenije**

Spoštovane občanke
in občani, ob dnevu državnosti
vam iskreno čestitam in
želim prijetno praznovanje.

Župan Občine Mežica
Dušan Krebel

JAVNI RAZPISI

Občina Mežica je leta 2021 v skladu z razpisi razdelila sredstva

DRUŠTVOM S PODROČJA SOCIALNEGA VARSTVA:

Občina Mežica je dne 1. 3. 2021 objavila Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov s področja socialnega varstva, ki jih bo sofinancirala iz občinskega proračuna v letu 2021.

Skupna okvirna vrednost sredstev javnega razpisa je 4.592,00 €.

Strokovna komisija za oceno ponudb s področja sociale se je odločila, da 3.812,06 € razdeli ponudnikom pod točko I. na podlagi predloženega točkovanja, 779,94 € pa kot pavšal društvom iz točke II.

Koroško društvo za boj proti raku	20,0 točk	399,93 €
Župnijska Karitas Mežica	55,2 točk	1.103,81 €
Društvo srčnih bolnikov – koronarni klub Mežiške doline	20,5 točk	409,93 €
Društvo invalidov Mežica	74,4 točk	1.487,75 €
Društvo diabetikov Mežiške doline	20,5 točk	409,93 €
SKUPAJ	190,6 točk	3.811,36 €
Društvo paraplegikov Koroške		43,33 €
Društvo šola zdravja		43,33 €
Ozara		43,33 €
Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju MD		43,33 €
Društvo projekt - Človek		43,33 €
Društvo invalidov Mežica - Dimke		43,33 €
Društvo Altra odbor za novosti v duševnem zdravju		43,33 €
Združenje multiple skleroze		43,33 €
Društvo gluhih in naglušnih Koroške		43,33 €
Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen		43,33 €
Hospic		43,33 €
DU Mežica – skupina Lipa in Harmonija, Projekt starejši za starejše		129,99 €
Društvo ledvičnih bolnikov Slovenj Gradec		43,33 €
Društvo invalidov Mežiške doline		43,33 €
Medobčinsko društvo starih in slabovidnih Maribor		43,33 €
Občinska organizacija Rdečega križa Mežica		43,33 €
SKUPAJ		779,94 €

DRUŠTVOM S PODROČJA KULTURE:

Občina Mežica je dne 26. 2. 2021 v Uradnem listu RS št. 28/21 objavila Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov, projektov in dejavnosti na področju kulture, ki jih bo Občina Mežica sofinancirala iz občinskega proračuna v letu 2021.

Skupna okvirna vrednost sredstev javnega razpisa je 16.392,00 €.

Komisija za oceno ponudb s področja kulture je razdelila 16.392,00 € ponudnikom in sicer: 15.212,00 € na podlagi predloženega točkovanja. Vrednost 1 (ene) točke je 0,72663 €, 230,00 € kot pavšal in 950,00 € pa je namenila za organizacijo obletnic.

Kulturno društvo pihalni orkester Rudnika Mežica	9.050 točk	6.576,00 €
Pevska skupina Gorna Mežica pri DU Mežica	1.525 točk	1.108,11 €
Društvo upokojencev Mežica - MPZ Viharniki	1.525 točk	1.108,11 €
Lovski oktet lovske družine Peca Mežica	1.350 točk	980,95 €
Kulturno društvo - MPZ Mežiški knapi	2.025 točk	1.471,43 €
Združenje Ruda	1.600 točk	1.162,61 €
Kulturno društvo mešani pevski zbor Rožnik	1.320 točk	959,15 €
Kulturno pevsko društvo Sv. Jakob	950 točk	690,30 €
Kulturno društvo ŠOK TEATER MEŽICA	1.590 točk	1.155,34 €
SKUPAJ	20.935 točk	15.212,00 €

Pavšal se dodeli:

- OŠ Mežica – Tim za kulturo: 130,00 €, za dramske vloške, skeče, igre, s katerimi sodelujejo z drugimi društvi v Mežici.
- Kulturnemu društvu literatov Mežiške doline: 100,00 €.

Za organizacijo prireditev se namenijo sredstva:

- Kulturnemu društvu pihalni orkester Rudnika Mežica, sredstva v višini 800,00 € za organizacijo prireditve ob 120-letnici orkestra.
- Pevski skupini Gorna Mežica pri DU Mežica, sredstva v višini 150,00 € za organizacijo prireditve ob 25 letnici delovanja.

DRUŠTVOM S PODROČJA ŠPORTA:

Občina Mežica je dne 26. 2. 2021 v Uradnem listu RS št. 28/21 objavila Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje dejavnosti na področju športa, ki jih bo v letu 2021 Občina Mežica sofinancirala iz občinskega proračuna.

Skupna okvirna vrednost sredstev javnega razpisa je 34.000,00 € od tega za:

športne programe:

- prostočasna športna vzgoja otrok in mladine 2.000,00 €.
- kakovostni šport 28.000,00 € in
- športna rekreacija 2.000,00 €.

športne prireditve in promocijo športa:

- druge športne prireditve 2.000,00 €.

ŠPORTNI PROGRAMI:

Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine

ŠPORTNI PROGRAMI:

PROSTOČASNA ŠPORTNA VZGOJA OTROK IN MLADINE

Osnovna šola Mežica	5 programov	1.000,00 €
Društvo za šport in rekreacijo – splošna vadba	2 programa	400,00 €
Društvo za šport in rekreacijo Mežica – odbojka ženska	2 program	400,00 €
Društvo za šport in rekreacijo – smučarski klub	1 program	200,00 €
SKUPAJ	10 programov	2.000,00 €

Vrednost 1 (enega) programa je 200,00 €.

KAKOVOSTNI ŠPORT

Nogometni klub Akumulator	9.075,72 €
Društvo za šport in rekreacijo Mežica – odbojka ženska	6.120,73 €
Društvo za šport in rekreacijo Mežica – odbojka moška	5.152,80 €
Karate klub Mežica	4.291,63 €
Kriket klub Mežica	1.390,18 €
Društvo za šport in rekreacijo – smučarski klub	1.924,29 €
Društvo za šport in rekreacijo – odbojka na mivki	1.434,81 €
SKUPAJ	28.000,00 €

ŠPORTNA REKREACIJA

Društvo upokojencev Mežica (kegljanje, balinanje in kegljanje na vrvici)	750,00 €
Strelsko društvo Tone Okrogar – Nestl	500,00 €
Društvo za šport in rekreacijo – smučarski klub	250,00 €
Društvo za šport in rekreacijo – NT	250,00 €
Tekaški klub Grča Mežica	250,00 €
SKUPAJ	2.000,00 €

ŠPORTNE PRIREDITVE IN PROMOCIJA ŠPORTA

DRUGE ŠPORTNE PRIREDITVE

Tekaški klub GRČA Mežica	421,05 €
Društvo za šport in rekreacijo – smučarski klub	240,60 €
Strelsko društvo Tone Okrogar - Nestl	180,45 €
Društvo invalidov Mežica	421,05 €
Karate klub Mežica	421,05 €
Disk golf klub Mežica	315,79 €
SKUPAJ	2.000,00 €

DRUŠTVOM S PODROČJA MLADINSKIH PROGRAMOV

Občina Mežica je dne 1. 3. 2021 objavila Javni razpis za sofinanciranje mladinskih programov in projektov, programov za mlade ter sofinanciranje stroškov delovanja izvajalcev mladinskih programov in projektov iz proračuna Občine Mežica v letu 2021. Skupna okvirna vrednost sredstev javnega razpisa je 6.375,00 €.

Komisija za oceno ponudb je ponudnikom razdelila 5.100,00 € za programe otrok in mladih do 15 let na podlagi predloženega točkovanja. Vrednost točke je 0,74 €.

Komisija je sredstva namenjena za programe mladih od 15 do 26 let podelila v višini 970,00 €. Ne podeljenih je ostalo 305,00 €.

PROGRAMI OTROK IN MLADIH DO 15 LET

Kulturno društvo pihalni orkester Rudnika Mežica	44 točk	802,85 €
IKDM Perkmandelci	118 točk	4.297,15 €
SKUPAJ	189 točk	5.100,00 €

PROGRAMI OTROK IN MLADIH DO 15 LET

IKDM Perkmandelci	970,00 €
SKUPAJ	970,00 €

Olga Vršič,
Služba za družbene dejavnosti
Občina Mežica

UREDITEV CESTE NA LOM (I. FAZA)

Občina Mežica bo v letošnjem letu začela z izvedbo rekonstrukcije lokalne ceste Mežica – Lom – Lokovica (I. faza) v dolžini 1580 metrov (odsek Šumah – Fidel). Lokalna cesta povezuje občino Mežico preko Loma z občino Prevalje in v primeru zapore regionalne ceste Poljana – Mežica služi tudi kot obvozna cesta.

Cesta je bistvenega pomena predvsem za lokalno prebivalstvo, za dostop prebivalcev Loma do naselja Mežica, istočasno pa predstavlja tudi turistično cesto oz. kolesarko panoramsko pot. Obstoječa cesta je v slabem voznem stanju in nujno potrebna celovite sanacije.

Občina Mežica je v letu 2020 cesto na Lom prijavila kot I. prioriteto za pridobitev nepovratnih sredstev na Ministrstvu za okolje in prostor iz naslova sanacije naravnih nesreč (ID iz AJDE 1170811). V mesecu juniju smo s strani Ministrstva za okolje in prostor dobili odobrena sredstva v višini skoraj 0.5 mio eur za I. fazo. Z izvedenim javnim naročilom je kot najugodnejši ponudnik za izvedbo gradbenih del bilo izbrano podjetje Gradbeništvo Gotovnik d.o.o. iz Pameč, s katerim smo že podpisali gradbeno pogodbo za nekaj manj kot 600.000 eur z DDV in izvajalca že tudi uvedli v delo. Občina Mežica bo financirala strošek DDV, strošek projektne dokumentacije, ki jo je izdelalo podjetje ISB d.o.o. iz Maribora, in strošek gradbenega nadzora, ki ga bo prav tako izvajalo podjetje ISB d.o.o.. Finančni prispevek občine bo okrog 150.000 eur.

Trasa rekonstrukcije ceste bo potekala po obstoječi trasi v širini asfaltnega vozišča od 3,5 do 5,5 metra, s pol metra asfaltne mulde z drenažo in pol metra bankine. Na trasi je na vseh krivinah predvidenih 11 podporno-opornih konstrukcij s kamnito betonskim zidom v skupni dolžini 300 metrov.

Gradbena dela bodo potekala od junija do oktobra. V tem času bo zaradi gradnje popolna zapora tega odseka ceste. Vse uporabnike ceste prosimo za razumevanje in strpnost ter, da v času zapore ceste koristite druge obvozne ceste.

Blaž Šaloven,
direktor občinske uprave

MEŽICA

Prikaz **Zdravje v občini 2021** je namenjen pregledu ključnih kazalnikov zdravja v občini v primerjavi s slovenskim in regionalnim povprečjem.

Okolje, v katerem ljudje bivajo in delajo, pomembno vpliva na njihovo zdravje. S prikazom zdravstvenega stanja želimo spodbuditi deležnike na lokalni ravni, zlasti odločevalce, pri njihovih aktivnostih za promocijo in krepitev zdravja svojih prebivalcev.

Podatke za vse slovenske občine, dodatne grafične prikaze in definicije kazalnikov najdete na spletni strani <http://obcine.nijz.si>.

Več podatkov o zdravju pa lahko najdete na spletni strani <https://podatki.nijz.si>. Več informacij o Covid-19 najdete na <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>.

NEKAJ DEJSTEV O ZDRAVJU V OBČINI

Zdravstveno stanje in umrljivost

- Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je trajala povprečno 26,7 koledarskih dni na leto, v Sloveniji pa 17,7 dni.
- Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil blizu slovenskemu povprečju, za sladkorno bolezen velja enako.
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila 3,4 na 1000 prebivalcev, starih 35 do 74 let, v Sloveniji pa 2,1.
- Pri starejših prebivalcih občine je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka 8,1 na 1000, v Sloveniji pa 6,5.
- Delež uporabnikov pomoči na domu je bil nižji od slovenskega povprečja.
- Stopnja umrljivosti zaradi samomora je bila 14 na 100.000

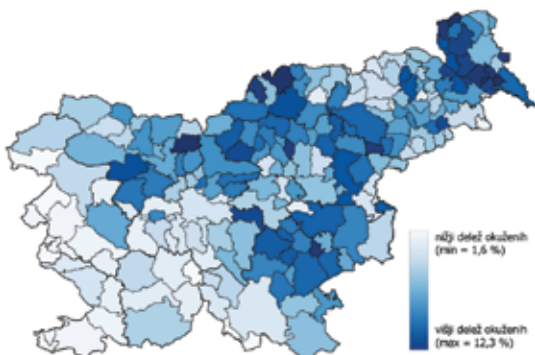
prebivalcev, v Sloveniji pa 19.

Dejavniki tveganja za zdravje in preventiva

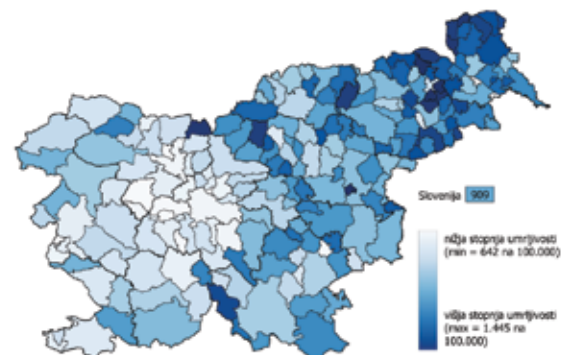
- Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah je bila 1,9 na 1000 prebivalcev, v Sloveniji pa 1,4.
- Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je bil blizu slovenskemu povprečju.
- Odzivnost v Program Svit - presejanju za raka debelega črevesa in danke je bila 66,3 %, v Sloveniji pa 65,6 %.
- Presejanost v Programu Zora - presejanju za raka materničnega vratu je bila 77,4 %, v Sloveniji pa 72,4 %.

Vpliv svinca na zdravje

- V Zgornji Mežiški dolini poteka program za izboljšanje kakovosti okolja. Več na: <http://www.sanacija-svinec.si>.

Slika 1: Odstotek prebivalcev s potrjeno okužbo s SARS-Cov-2 (Covid-19) po občinah do vključno 31. 12. 2020

Slika 2: Umrljivost po stalnem bivališču na 100.000 prebivalcev - starostno standardizirana, povprečje 2015-19

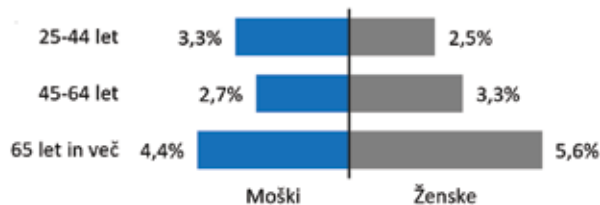

DUŠEVNO ZDRAVJE

Dobro duševno zdravje je zelo pomembno za kakovost življenja in sposobnost obvladovanja življenjskih vzponov in padcev vsakega posameznika. Epidemija covid-19 je korenito spremenila naš življenjski slog. Čeprav gre za epidemijo nalezljive bolezni, ima ta skupaj z ukrepi za njeno obvladovanje pomemben vpliv na zdravje v celoti ter številne dejavnike, ki vplivajo na zdravje – tudi na duševno zdravje. A duševno zdravje še vedno prepogosto razumemo v zelo ozkem pomenu, kot iztočnico za pogovor o težavah v duševnem zdravju ali duševnih motnjah.

Duševne motnje predstavljajo velik javnozdravstveni problem sodobne družbe. Zdravstveno breme duševnih motenj in samomora je namreč večje od bremena sladkorne bolezni ali bolezni dihal. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angl. Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) ocenjuje, da v Sloveniji zaradi duševnih motenj izgubimo nekaj več kot 4 % BDP. Pogoste duševne motnje so med prebivalci Slovenije nekoliko manj razširjene kot v večini drugih primerljivih evropskih držav. Kljub temu ocene kažejo, da je depresivna motnja prisotna pri 3,5 % prebivalcev, pri čemer zaznavamo večjo pogostost pri starejših posameznikih (slika 3). Približno podobno pogoste so anksiozne motnje, preostale duševne motnje pa so manj razširjene.

Slika 3: Razširjenost simptomov depresivne motnje* med prebivalci Slovenije po starostnih skupinah. Vir podatkov: Nacionalna raziskava o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2019, NIJZ).

Na pogoste težave v duševnem zdravju v Sloveniji kažejo podatki o bolniški odsotnosti. Leta 2019 je bilo zaradi duševnih in vedenjskih motenj izgubljenih 1.183.210 delovnih dni, kar je za 58 % odstotkov več kot leta 2015.

Duševno zdravje je mnogo več kot odsotnost duševne motnje

Pomembno je poudariti, da duševno zdravje niso samo duševne motnje, niti ne samo odsotnost duševnih motenj. Duševno zdravje omogoča ljudem, da doživljajo življenje kot smiselno, da so ustvarjalni in aktivni, da sprejemajo samega sebe in svoja čustva in čutijo pripadnost družbi, v kateri živijo in prispevajo k njenemu razvoju in napredku. Da bi poudarili našete pozitivne vidike duševnega zdravja, se včasih uporabljajo poimenovanja, kot so pozitivno duševno zdravje, duševno blagostanje ali duševna dobrobit.

Pomembno je zavedanje, da je duševno blagostanje lahko prisotno kljub prisotnosti duševne motnje. Shematski prikaz opisanega razumevanja duševnega zdravja je prikazan na sliki 4.

Slika 4: Dvojni kontinuum duševnega zdravja. Prirejeno po Green-spoon in Saklofske, Toward an Integration of Subjective Well-Being and Psychopathology, 2001.

Slaba kakovost življenja ni in ne bi smela biti povzročena s prisotnostjo duševne motnje. Kakovost življenja oseb z duševnimi motnjami je zaradi stigmatizacije in diskriminacije, ki so jo deležni, pogosto nepravilno nizka. Po drugi strani pa tudi odsotnost duševne motnje ne zagotavlja dobre kakovosti življenja. Če redko doživljamo prijetna čustva, imamo pogosto občutek praznine in stagniranja, se ne sprejemamo ali ne vidimo smisla v življenju, je lahko naša kakovost življenja slaba zgolj zaradi odsotnosti teh temeljnih vidikov duševnega blagostanja. To potrjuje prikaz porazdelitve duševnega blagostanja pri osebah z duševno motnjo in pri osebah brez nje, ki je izdelan na slovenskih podatkih. Kaže namreč, da ima visoko duševno blagostanje dobrih 14 % oseb z duševno motnjo, po drugi strani pa nekateri posamezniki brez duševnih motenj (približno 2 %) živijo v odsotnosti duševnega blagostanja (nizko duševno blagostanje na sliki 4 in 5).

Široko razširjeno je zavedanje o pomembnosti duševnega zdravja in njegove neločljivosti od zdravja kot celote. Dobro duševno zdravje ščiti pred telesnimi boleznimi, socialnimi neenakostmi in nezdravim načinom življenja. Avtorji so v različnih raziskavah ugotavljali, da je nastanek ali potek nekaterih kroničnih bolezni v soodvisnosti z duševnim zdravjem posameznika. Osebe, ki trpijo zaradi depresije, imajo denimo večje tveganje za razvoj srčno-žilnih bolezni (predvsem srčnega infarkta), sladkorne bolezni in rakavih obolenj. Po drugi strani pa raziskave kažejo, da duševno blagostanje varuje pred razvojem številnih kroničnih bolezni. Ko govorimo o skrbi za duševno zdravje, govorimo tudi o skrbi za zdravje na splošno.

* Razširjenost simptomov depresivne motnje prikazuje delež prebivalstva, pri katerem sta bila prisotna vsaj 2 simptoma, značilna za veliko depresivno motnjo. Prisotnost simptomov je samoocejena in se navezuje na obdobje, v katerem je bila izvedena raziskava, s katero so bili pridobljeni podatki.

Slika 5: Prisotnost duševne motnje ne pomeni nujno tudi odsotnosti duševnega blagostanja. Vir podatkov: Nacionalna raziskava o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS 2019, NIJZ).

Kaj lahko storimo, da zavarujemo in okrepiamo duševno zdravje?

Na duševno zdravje vplivajo številni dejavniki, od značilnosti posameznika, njegovih odnosov z drugimi osebami, do značilnosti okolja ter širše družbe, v kateri živimo. Na nekatere dejavnike lahko vplivamo lažje kot na druge. Na naš genski zapis, pojav obsežne naravne nesreče ali pandemije, ki nenadoma ohromi celotno družbo, vplivamo veliko težje kot na nekatere druge dejavnike, ki imajo prav tako velik vpliv na duševno zdravje. Te dejavnike lahko prepoznamo v okoljih, kjer se učimo, delamo in preživljamo prosti čas, ter v odnosih, ki jih vzdržujemo s člani svoje družine, s sosedi, sodelavci, sošolci ali sokrajani. Pomembna je telesna dejavnost, ki jo družbeno in grajeno okolje spodbuja ali pa nasprotno celo zavira. Že kratek sprehod lahko dvigne razpoloženje in izboljša počutje, redna telesna aktivnost pa krepi našo samopodobo in pomaga pri spoprijemanju s stresom. Čeprav na prvi pogled to morda ni očitno, je telesna dejavnost pomemben način varovanja in krepitve duševnega zdravja.

Pozitiven vpliv na duševno zdravje imajo dejavnosti, ki povečujejo socialno vključenost, kot so prostovoljstvo, spodbujanje umetniškega udejstvovanja ter medgeneracijskega povezovanja. Kot učinkovite za krepitev duševnega zdravja so se v tujini izkazale tudi aktivnosti, ki so usmerjene v zmanjševanje pojavnosti nasilja in diskriminacije, ki je povezano z nastankom ali poslabšanjem bolezni. Dokazano učinkovite so ukrepi izobraževanja in kampanje ozaveščanja o duševnih težavah, motnjah, nasilju, programi za povzročitelje nasilja, programi za preprečevanje diskriminacije, stigmatizacije in trpinčenja v lokalnem, šolskem okolju ali na delovnem mestu, kakor tudi programi starševstva. Aktivnosti, ki so usmerjene v odpravljanje različnih oblik diskriminacije in nasilja so zelo učinkovite pri zmanjševanju nepravilnih neenakosti v zdravju, kar predstavlja še posebej dragoceno dodano vrednost za krepitev duševnega zdravja.

Duševno zdravje krepijo tudi aktivnosti, ki zagotavljajo dostop do izpopolnjujočega dela. Poleg dostojne plače nam delo nudi možnost za osebno rast, krepi avtonomijo posameznika in občutek prispevanja k skupnemu dobremu. Po drugi strani je finančna varnost, ki nam jo zagotavlja plačano delo, že sama po sebi prepoznana kot temelj zdravega življenjskega sloga in posledično dobrega zdravja. Med učinkovite ukrepe, ki povečujejo dostop do dela, štejemo programe dodatnega izobraževanja in opismenjevanja z različnih področij zdravstvene pismenosti, pismenosti o duševnem zdravju in digitalne pismenosti. K varovanju in krepitvi duševnega zdravja učinkovito prispevajo tudi programi, ki so neposredno povezani s trgom dela in

ciljajo na hitrejše zaposlovanje mladih odraslih ter programi za odrasle, ki naslavljajo vračanje na delo po dolgotrajnejši bolniški odsotnosti ali obdobju brezposelnosti.

Slika 6: Skupine družbenih dejavnikov duševnega zdravja. Prirejeno po Lund et al., Social determinants of mental disorders and the Sustainable Development Goals: a systematic review of reviews, 2018.

Zagotavljanje hitro in široko dostopne strokovne pomoči, zgodnja prepoznava oseb z duševnimi motnjami, svetovalne storitve za osebe v stiski ter druge aktivnosti, ki izhajajo iz tradicije preventivnega delovanja, neposredno naslavljajo duševne motnje. Razvoj znanosti v zadnjih desetletjih kaže, da je polje ukrepanja veliko širše in da je mogoče z aktivnostmi, ki se odvijajo izven t.i. zdravstvenega polja, veliko prispevati k varovanju in krepitvi duševnega zdravja. Izpostavljamo družbene aktivnosti, ki naslavljajo socialno vključenost, nasilje in diskriminacijo ter finančno varnost (slika 6). Vse naštetje je tesno povezano s skupnostjo, v kateri živimo, in kjer potrebujemo temeljne pogoje za dobro duševno zdravje.

Skupaj in v skupnosti do boljšega duševnega zdravja
Skupnostni pristop k skrbi za duševno zdravje pomeni, da je skupnost tista, ki prepozna potrebe v lastnem okolju ter nato tudi zagotavlja in usmerja dejavnosti. Takšen pristop k preprečevanju duševnih motenj in krepitvi duševnega zdravja zajema usklajeno medsektorsko sodelovanje in vključevanje različnih strokovnjakov s področja zdravstva, šolstva, socialnega varstva in drugih sektorjev, kot tudi predstavnikov društev, organizacij, občine ali posameznikov iz skupnosti. Lokalna okolja v Sloveniji so različna, zato je pomembno, da pri razvoju primernih aktivnosti sodelujejo ljudje, ki v teh okoljih živijo in delajo. K zagotavljanju usklajenega in vključujočega delovanja v skupnosti lahko veliko pripomore oblikovanje t.i. zavezništev v skupnosti, ki omogočajo več medsebojne komunikacije, boljše prepoznavo potreb ter tudi hitrejše ter učinkovitejše odzivanje na potrebe. Primer povezovanja so lokalne skupine za krepitev zdravja, ki so trenutno že vzpostavljene v številnih slovenskih občinah. Podobno povezovanje in delovanje na nivoju skupnosti je predvideno tudi v Nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 (Program Mira). Vsak lahko prispeva k boljšemu duševnem zdravju, skupaj pa lahko prispevamo še mnogo več.

Kazalniki zdravja v občini: Mežica

Prikazane so izbrane vrednosti kazalnikov zdravja za občino v primerjavi z upravno enoto, statistično regijo in Slovenijo. Graf kaže primerjavo kazalnikov na ravni občine z državnim povprečjem. Kazalniki so testirani na statistično značilnost. V majhnih občinah zaradi majhnega števila dogodkov lahko pričakujemo večja nihanja vrednosti kazalnikov med posameznimi leti. Definicije, dodatni podatki in grafični prikazi so dostopni na NIJZ spletni strani <http://obcine.nijz.si>.

● ▲ ▼ ▽ Položaj občine glede na povprečje Slovenije (●) in glede na razpon vrednosti po občinah od najnižje do najvišje (▬). Pri kazalnikih, kjer ni oznake, v opazovanem časovnem obdobju ni bilo pojava (*).

Barve in oblike oznak pomenijo:

- ▲ Zelena – občina je statistično značilno boljša od povprečja preostale Slovenije.
- Modra – občina je statistično značilno različna od povprečja preostale Slovenije, zelenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti.
- ▼ Rdeča – občina je statistično značilno slabša od povprečja preostale Slovenije.
- Rumena – občina se statistično značilno ne razlikuje od povprečja preostale Slovenije.
- Bela – vrednost izbranega kazalnika zaradi majhnosti opazovane populacije (majhnega števila primerov) ni zanesljiva.

Kazalnik	Občina	UE	Regija	SLO	Enota	Manj od povprečja		Več od povprečja	
						Manj od povprečja		Več od povprečja	
Prebivalci in skupnost	11 Razvitost občine	1,19	/	/	1,00	Indeks	▲		
	12 Prirast prebivalstva	8,4	11,9	11,0	7,2	%	○		
	13 Starejše prebivalstvo (nad 80 let)	5,3	5,4	5,2	5,4	%	○		
	14 Osnovno izobraženi odrasli (OŠ ali manj)	14,1	14,3	14,1	13,5	%	○		
	15 Stopnja delovne aktivnosti	61,5	61,4	62,2	65,8	%	▼		
Dejavniki tveganja	2.1 Telesni fitness otrok	*	44,8	48,8	50,0	Indeks	▲		
	2.2 Prekomerna prehranjenost otrok	31,5	25,2	26,3	24,1	%	▼		
	2.3 Redni in občasni kadilci	20,9^m	22,8	20,8	23,2	%	○		
	2.4 Visokotvegano pijanje	33,6^m	24,3	24,9	42,8	%	▲		
	2.5 Poškodovani v transportnih nezgodah	1,9	1,6	1,8	1,4	sss/1000	○		
	2.6 Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji	14,4	10,5	8,9	8,8	%	○		
Preventiva	3.1 Odzivnost v Program Svit	66,3	66,4	65,8	65,6	%	○		
	3.2 Presejanost v Programu Zora	77,4	78,7	78,8	72,4	%	▲		
	3.4 Presejanost v Programu DORA	70,9	73,4	75,8	77,6	%	▼		
Zdravstveno stanje	4.1 Samoocena dobrega zdravja	62,7^m	60,3	63,4	67,5	%	○		
	4.2 Bolniška odsotnost	26,7	26,9	24,8	17,7	dnevi	▼		
	4.3 Astma pri otrocih in mladostnikih (0-19 let)	2,8	0,9	0,8	0,8	sss/1000	▼		
	4.4 Bolezni, neposredno pripisljive alkoholu (15 let in več)	1,9	1,7	1,8	1,9	sss/1000	○		
	4.5 Prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni	4,9	5,2	5,2	5,3	sss/100	○		
	4.6 Prejemniki zdravil zaradi poviš. krvnega tlaka	23,9	22,5	23,2	22,8	sss/100	○		
	4.7 Prejemniki zdravil proti strjevanju krvi	12,5	11,6	11,5	11,8	sss/100	○		
	4.8 Srčna kap (35-74 let)	3,4	2,6	2,8	2,1	sss/1000	■		
	4.9 Možganska kap (35-84 let)	3,2	3,4	3,4	2,5	sss/1000	○		
	4.10 Novi primeri raka	650	588	553	564	sss/100.000	○		
	4.15 Novi primeri raka debelega črevesa in danke	70	69	70	67	sss/100.000	○		
	4.16 Novi primeri raka pljuč	75	80	73	68	sss/100.000	○		
	4.17 Novi primeri raka dojke	103	109	107	122	sss/100.000	○		
	4.11 Zlomi kolka pri starejših prebivalcih (65 let in več)	8,1	6,9	6,3	6,5	sss/1000	○		
4.12 Prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj	16,5	16,2	15,1	14,4	sss/100	■			
4.13 Pomoč na domu	0,9	1,2	1,6	2,7	%	▼			
4.14 Klopni meningoencefalitis	13,3	16,0	20,4	8,0	sss/100.000	○			
Umrljivost	5.1 Umrljivost po stalnem bivališču	932	956	954	909	sss/100.000	○		
	5.2 Umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja (0-74 let)	93	84	82	74	sss/100.000	○		
	5.3 Umrljivost zaradi vseh vrst raka (0-74 let)	203	172	170	160	sss/100.000	○		
	5.6 Umrljivost zaradi raka pljuč (0-74 let)	50	44	43	40	sss/100.000	○		
	5.7 Umrljivost zaradi samomora	14	19	22	19	sss/100.000	○		

Legenda: /: kazalnik na tej administrativni ravni ni smiselni; sss: starostno standardizirana stopnja na 100, 1000 ali 100.000 prebivalcev, na slovensko populacijo 1.7.2014. *: spremenjen izračun po stalnem bivališču namesto po običajnem je pojasnjen v "Opisi kazalnikov" v dokumentu "Metodološka pojasnila" na spletni strani ^m. Podatki temeljijo na statističnem modelu. ⁿ: V izbranem časovnem obdobju ni bilo pojava.

Pojasnilo h kazalnikom:

Prebivalci in skupnost: 1.1: leto 2020; 1.2: leto 2019; 1.3: leto 2019, stari 80 let in več; 1.4: leto 2019, stari 25-64 let; 1.5: leto 2019, stari 15-64 let. Dejavniki tveganja za zdravje: 2.1: leto 2019, otroci in mladostniki, stari 6-14 let; 2.2: leto 2019, otroci in mladostniki, stari 6-14 let; 2.3: leto 2019, stari 15 let in več; 2.4: leto 2019, stari 15 let in več; 2.5: povprečje 2015-2019; 2.6: povprečje 2015-2019. Preventiva: 3.1: leto 2019; 3.2: povprečje 1.7.2016 - 30.6.2019, ženske, stare 20-64 let; 3.4: 1.1.2019 - 31.10.2020, ženske, stare 50-69 let. Zdravstveno stanje: 4.1: leto 2019, stari 15 let in več; 4.2: leto 2019, zaposleni prebivalci; 4.3: povprečje 2015-2019, bolnišnične obravnave, stari 0-19 let; 4.4: povprečje 2015-2019, bolnišnične obravnave, starejši od 15 let; 4.5: leto 2019; 4.6: leto 2019; 4.7: leto 2019; 4.8: povprečje 2015-2019, bolnišnične obravnave, stari 35-74 let; 4.9: povprečje 2015-2019, bolnišnične obravnave, stari 35-84 let; 4.10: povprečje 2013-2017, novo odkriti raki razen nemelanomskega; 4.11: povprečje 2015-2019, bolnišnične obravnave, stari 65 let in več; 4.12: leto 2019; 4.13: leto 2019, stari 65 let in več; 4.14: povprečje 2010-2019; 4.16: povprečje 2013-2017; 4.16: povprečje 2013-2017; 4.17: povprečje 2013-2017. Umrljivost: 5.1: povprečje 2015-2019; 5.2: povprečje 2015-2019; 5.3: povprečje 2015-2019; 5.6: povprečje 2015-2019, stari 0-74 let; 5.7: povprečje 2015-2019.

Viri podatkov: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za finance, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Fakulteta za šport (UL), Register raka, Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.

PROSTOVOLJSTVU PRIJAZNA OBČINA 2021

Občini Mežica je bil 18. maja 2021 podeljen naslov Prostovoljstvu prijazna občina.

Občina Mežica se je s podporo Župnijske Karitas Mežica, Društva invalidov Mežica, Društva invalidov Mežiške doline, Društva upokojencev Mežica – skupinama Lipa in Harmonija, MCM, PGD Mežica in Občinsko organizacijo Rdečega križa Mežica prijavila na javni razpis Slovenske filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva Prostovoljstvu prijazna občina 2021. Rok za oddajo vloge je bil 29. marec 2021.

Slovenska filantropija je že leta 2014 podelila prve nazive »Prostovoljstvu prijazno mesto«. Letos je ime

naziva prvič posodobljeno v Prostovoljstvu prijazna občina. Nazivi so namenjeni občinam, ki prepoznavajo vrednost prostovoljstva v svoji skupnosti in imajo že vzpostavljene mehanizme, s katerimi sistematično spodbujajo razvoj in širjenje prostovoljstva ter zagotavljajo podporo delovanja prostovoljskih organizacij. Prostovoljci se aktivirajo za višjo kakovost življenja v lokalnih skupnostih. Izvajajo humanitarne projekte, okoljevarstvene akcije, prirejajo najrazličnejše kulturne dogodke, organizirajo dejavnosti za otroke, aktivirajo mladostnike in starejše, omogočajo rekreacijo in skrbijo za zdravje, so prvi, ki se aktivirajo v naravnih nesrečah in še in še ...

Občina Mežica sodi med manjše slovenske občine, tako po površini kot po številu prebivalcev, kar pa nikakor ne velja za prostovoljske organizacije in število prostovoljcev v njih.

Na območju Občine Mežica deluje veliko število prostovoljskih organizacij, kar se je še kot posebej dobro pokazalo v zadnjem letu epidemije Covid-19.

Občina Mežica je v preteklem letu skupaj s prostovoljci organizirala več akcij razdeljevanja materialne pomoči v obliki paketov hrane, oblačil, zaščitnih mask in drugega. Občina je skupaj s prostovoljci za občane, ki nimajo možnosti svojega prevoza organizi-

rala prevoze v zdravstvene ustanove.

Medgeneracijski center Mežica je v sodelovanju z Rdečim križem in Župnijsko Karitas in županom, na pobudo Lions klubom Slovenj Gradec, pričel z akcijo razdeljevanja viškov hrane socialno ogroženim družinam in posameznikom.

Občina je skupaj z Občinskim štabom Civilne zaščite in Prostovoljnimi gasilskim društvom v prvem valu epidemije

Covid-19 organizirala šivanje in razdeljevanje obraznih mask za občane. In še bi lahko naštevali.

Občina Mežica si med večje dosežke preteklega leta šteje, da je kljub epidemiji uspela skupaj s prostovoljci organizirati in ohraniti večino dejavnosti, ki jih organizacije opravijo v »navadnem« letu in hkrati ohraniti vsa temeljna načela Rdečega križa, kot so: humanost, nepristranskost, nevtralnost, neodvisnost,

prostovoljnost, enotnost in univerzalnost.

Občina Mežica si bo skupaj s prostovoljskimi organizacijami v prihodnje še bolj prizadevala delovati za dobrobit krajanov.

Čestitke in zahvala vsem prostovoljcem, kajti brez njihovega prizadevanja in truda tudi tega naslova ne bi bilo. Še enkrat hvala.

Olga Vršič, Služba za družbene dejavnosti

»TURIZEM JE V MEŽICI PERSPEKTIVNA GOSPODARSKA PANOGA« - trditev, ki še ne drži čisto, lahko pa bi!

Nihče ne oporeka dejstvu, da je Mežica še neraziskan naravni biser in da se lahko lokalno prebivalstvo domačim in tujim gostom mirne vesti pobaha, da so neokrnjena narava, butičnost, varnost in pristnost lokalnih doživetij atributi njihovega domačega kraja pod Peco.

Z njimi se bučno strinjajo tudi vse številčnejši turisti, ki entuziastično odkrivajo lepote pohodnih in kolesarskih poti, skrivnosti podzemnega sveta in dobrote lokalne kulinarike. Primarno jih v Mežico še vedno privabi edinstveno Podzemlje Pece, a ob pomanjkanju organizirane širše ponudbe turističnih produktov in po-

nudnikov še vedno ostanejo zgolj en dan, redkeje dva. Ker naravne danosti omogočajo številne priložnosti za aktivnosti v naravi, je potrebno aktivno pristopiti k vzpostavitvi celovitega destinacijskega managementa, kot ve povedati stroka, zato je bilo potrebno izdelati osnovo, na kateri bo mogoče

graditi in razvijati turizem kot gospodarsko panogo v občini – Občina Mežica je zato skupaj s Komisijo za turizem pristopila k snovanju strategije razvoja turizma, ki jo je pripravilo podjetje LANARA Consulting d.o.o..

Odgovarjali in odgovorili smo na vprašanja KJE SMO? KAM

GREMO? KAKO BOMO PRIŠLI TJA?

Dokument je sestavljen iz analitičnega dela in nabora konkretnih ukrepov, ki je nastajal z aktivnim vključevanjem obstoječih turističnih ponudnikov, lokalne skupnosti in ključnih deležnikov, ki delujejo na področju razvoja turizma v regiji. Na podlagi opravljenega dela strategija opredeljuje ključna področja nadaljnega razvoja turističnega razvoja, ki so: aktivnosti v naravi – kolesarjenje in pohodništvo ter razvoj podeželja in lokalna kulinarika.

Takole gre:

Svojo prepoznavnost bo Mežica gradila kot gorska in trajnostna destinacija Koroške, ki leži v objemu Pece in neokrnjene narave UNESCO Geoparka Karavanke. Z

bogato naravno ter kulturno in tehnično dediščino rudarstva, ki je zaznamovala karakter destinacije in lokalnih ljudi, bo Mežica prepoznana kot destinacija za pristna, lokalna, zelena, ne-masovna, aktivna in vključujoča doživetja za aktivne raziskovalce in avanturiste, tako družine in posameznike, ki iščejo oddih skladno s svojimi posebnimi interesi. Mežica bo razvijala turizem, ki bo poleg interesov turistov in turističnih ponudnikov v enaki meri upošteval tudi interese lokalne skupnosti in dobrobit naravnega okolja. (vir: Strategija razvoja in trženja turizma v Občini Mežica, 2021).

Zaradi načina dela, ki je bil vključujoč in je potekal fazno po principu »od spodaj navzgor«, smo se dokopali do dokumenta, ki je rezultat konsenza, kar je izjemne-

ga pomena. Ukrepi so tako dobili dodatno težo, njihova realizacija pa širšo podporo. Brez tega pač ne gre. Turizem namreč vedno prinaša učinke dolgoročno.

Cilj je vzpostaviti organizacijsko strukturo za upravljanje destinacije, zato konec leta načrtujemo zaposlitev osebe - koordinatorja razvoja turizma v občini, prav tako pa tudi vzpostavitev produktivnih delovnih skupin za razvoj ključnih turističnih produktov. Skozi izobraževanje je potrebno spodbuditi podjetništvo v turizmu, ki bi pripeljalo do trajnostnega poslovanja. Namera je izboljšati konkurenčnost turizma v občini z razvojem nosilnih turističnih produktov (kolesarjenje, pohodništvo, lokalna kulinarika, kulturna industrijska dediščina), povečanjem števila in kako-

vosti sekundarne turistične ponudbe (nastanitvene kapacitete) in nadgradnjo obstoječe turistične infrastrukture. Cilj je tudi povečati prepoznavnost in obisk destinacije z zagotavljanjem digitalne informacijske dostopnosti, vzpostavljanjem digitalnih prodajnih kanalov ipd..

Strategija razvoja turizma omogoča pregled nad

obstoječim stanjem, ki je nujen za postavitve jasnih in konkretnih ciljev za doseg skupne vizije – tj. postavitev Mežice na svetovni turistični zemljevid. Težko, a možno. Iz vsebinsko definiranih in finančno ovrednotenih ukrepov je namreč že sedaj mogoče izluščiti konkretne projekte in zanje začeti iskati finančne vire. Seveda je realizacijo celotnega seznama številnih nalog, ki

jih predvideva strategija in se povrh vsega vseskozi dopolnjujejo, nerealno pričakovati čez noč, vendarle je prvi korak narejen – na dobrih temeljih pa se lažje gradi. A najprej bo potrebno prebrati dokument, ki je v celoti objavljen na občinski spletni strani www.mezica.si. Vabljeni k branju.

Jana Horvat Tomaž,
Služba za gospodarstvo

MEŽIŠKO POLETJE SE VRAČA - bogat program pa izdaja, da smo tega vsi zelo veseli!

Kljub enoletnemu premoru snovalcev Mežiškega poletja sploh ni bilo težko prepričati, da s svojimi aktivnostmi ponovno popestrijo poletne mesece, ki v Mežici trajajo od junija pa vse tja do konca septembra.

To, iskreno povedano, ni bilo preveliko presenečenje, saj prostovoljci aktivnosti skrbno snujejo že leta, Mežiško poletje pa je dokaz živega društvenega življenja v naši občini, ki ni zamrlo niti v izrednih razmerah, na kar smo lahko vsi skupaj sila ponosni. Z veseljem zato sporočamo, da se vračajo tradicionalne prireditve, med njimi Kresni večer, Mežica poje, pleše in igra, pa Dan zdravja in Marš na štenge. Kuhali bomo žgance, ponovno pa tudi makaronflajš in tifo. Zaživelo je tudi kulturno dogajanje v okviru Narodnega doma, ki ponuja koncertna doživetja in lahkotne nastope, ki bodo izvabljali smeh. Vrstijo se praznovanja obletnic – četrta Shoot art Cafeja, kjer za vas ponovno pripravljajo zabaven večer, Planinsko društvo Mežica pa obeležuje častitljivih 95 let. Obeta se razstava klekljaric, srečanje invalidov, gasilsko društvo pripravlja tekmovanja in igre za občane. Iskali bomo najhitrejšega Mežičana in Mežičanko v okviru 35. jubilejnega teka Borisa Keršbaumerja, v juliju pa pričakujemo obisk Slovenske olimpijske bakle. Svoje prireditve so v program umestili tudi v mežiški osnovni šoli in vrtcu, Medgeneracijski center Mežica pa je ponovno poskrbel za magičen popoldan za otroke, na obisk namreč prihaja čarodej Sam Sebastian. Seveda ne smemo pozabiti na svoje zdravje, Mežica je navsezadnje Zdravo mesto, zato v okviru letošnjega poletja, skupaj z Zdravstvenim domom Ravne na Koroškem pripravljamo teden zdravja, ki bo potekal v juliju, ko se bodo zvrstile številne aktivnosti, vezane na zdrav

način življenja. Skratka pestro bo, zato nikar ne zamudite raznolikega dogajanja, prelistajte program in poiščite nekaj zase.

DOGODKE REDNO OBJAVLJAMO
IN AŽURIRAMO TUDI NA NAŠI
FACEBOOK STRANI IN SPLETNI STRANI
www.mezica.si

Mežiško poletje ME*ŽICA! Vabljeni.

Jana Horvat Tomaž, Služba za gospodarstvo

MEŽIŠKO POLETJE Me*žica

četrtek, 10. 6. 2021

16:00 **Razstava klekljaric**
Razstava bo na ogled do 14. 6. 2021
Društvo klekljaric Koroške
Narodni dom Mežica

četrtek, 17. 6. 2021

9:30 **Žganci s terase**
Medgeneracijski center Mežica
Medgeneracijski center Mežica

sobota, 19. 6. 2021

18:00 **Kresni večer s promenadnim koncertom Pihalnega orkestra Rudnika Mežica in MPZ Mežiški knapi**
Turistično društvo Mežica,
Pihalni orkester Rudnika Mežica,
MPZ Mežiški knapi
Plato pred Narodnim domom Mežica

20:00 **4. obletnica ShootArt Cafe**
Zabava na terasi.
Gostje: Gašper Bergant;
Dejan Dimec - Dimme in Lucija Štrekelj.
Dijana Šimunič, s.p.
ShootArt Cafe Mežica

ponedeljek, 21. 6. 2021

18:00 **Pižama pripoveduje**
Pravljični pripovedovski nastop
Boštjana Gorenca – Pižame za otroke
od 5-8 let. Vstopnine ni.
JKZ Narodni dom Mežica
Plato pred Narodnim domom Mežica

torek, 22. 6. 2021

10:00 **Mini maturantje**
OŠ Mežica – Enota vrtec
Tržnica Mežica

torek, 22. 6. 2021

20:00 **Slovenec in pol**
komedija s Perico Jerkovičem in
Alešem Novakom
JKZ Narodni dom Mežica
Narodni dom Mežica

sreda, 23. 6. 2021

18:00 **Mežica poje, pleše in igra**
Prireditelj v počastitev
Dneva državnosti
Kulturna društva Občine Mežica
Plato pred Narodnim domom Mežica

četrtek, 24. 6. 2021

17:00 **Hokus pokus cirkus**
Čarodej Sam Sebastian
Medgeneracijski center Mežica
Plato pred Narodnim domom Mežica

petek, 25. 6. 2021

16:00 **Štehanje 2021**
Konjerejsko društvo Poljana
Izletniška kmetija Vojak Jakopič

sobota, 26. 6. 2021

9:00 **Srečanje invalidov Mežice**
s športno prireditvijo v pikadu
Društvo invalidov Mežica
Turistična kmetija Kajžar

četrtek, 15. 7. 2021

20:00 **Koncert Dimme in Pedenjpedi**
ob izidu albuma Pentlje kravataste
JKZ Narodni dom Mežica
Pred Podzemljem Pece

ponedeljek 19. 7. 2021

8:00 **Teden zdravja**
»Mežica zdravo mesto«
Razne aktivnosti v tednu med 19. 7. in
23. 7. na temo zdravega načina življenja.
Objave dogodkov: www.mezica.si
Medgeneracijski center Mežica
v sodelovanju z Občino Mežica,
ZD Ravne na Koroškem,
NIJZ OE Ravne na Koroškem
Razna prizorišča v Mežici

petek, 23. 7. 2021

11:00 **Od Raven na Koroškem do Tokia –
potovanje Slovenske bakle
po koroških občinah**
Olimpijski komite Slovenije,
Regijska pisarna Slovenj Gradec
Športni park Mežica

četrtek, 5. 8. 2021

10:00 **Gutanov memorial –
rusko kegljanje**
DU Mežica-sekcija Storžek
Balinišče Mežica

sobota, 21. 8. 2021

9:00 **Laška transversala in Prireditev
ob 95-letnici Planinskega
društva Mežica**
Planinsko društvo Mežica
Dom na Peci

sobota, 21. 8. 2021

10:00 **2. (še ne tradicionalni) festival
makaronflajša in tife**
Na »ižino« v Mežico!
JKZ Narodni dom Mežica
Plato pred Narodnim domom Mežica

sobota, 28. 8. 2021

10:00 **Prireditev Prostovoljnega
gasilskega društva Mežica –
tekmovanja in zabavne igre
za občane**
PGD Mežica
**Pred Gasilskim
domom Mežica**

sobota, 4. 9. 2021

**35. jubilejni tek
Borisa Keršbaumerja**
14:30 **Otroški tek**
15:30 **Glavni tek**
Iščeta se najhitrejši Mežičan in
najhitrejša Mežičanka – dobitnika
prehodnega pokala 35. jubilejnega teka!
Tekaški klub Grča Mežica
**Plato pred Narodnim
domom Mežica**
9:00 **Dan zdravja 2021**
ZD Ravne na Koroškem, NIJZ
OE Ravne na Koroškem,
razna društva in Občina Mežica
Plato pred Narodnim domom

sobota, 11. 9. 2021

10:00 **Marš na Štenge 2021 –
gorsko kolesarska dirka**
Športno kolesarski Klub Pandalna
**Športni park –
Pumptrack poligon Mežica**

sobota, 11. 9. 2021

12:00 **Lahkih nog naokrog**
Srečanje družin otrok vrtca Mežica
Vrtec Mežica, Planinsko
društvo Mežica
Dom na Peci

četrtek, 30. 9. 2021

17:00 **Strokovno srečanje vzgojiteljic in
pomočnic vzgojiteljic na temo
»Animirani film«**
Zavod Petida v sodelovanju
z Vrtcem Mežica
Narodni dom Mežica

MALO DRUGAČE, a kljub vsemu prijetno, strokovno in domače

Na začetku leta smo, v upanju na dobre stare čase, brez omejitev in korone, delavke vrtca načrtovale kar nekaj obogatitvenih dejavnosti. A kmalu smo spoznale, da moramo poiskati raznolike in različne poti, ki bodo zanimive in dostopne našim otrokom. Vsaka od nas se je na svoj način, ob pomoči sodelavk, potrudila in ponudila idejo v novi preobleki.

DAN ZEMLJE

Vse skupine smo sledile skupnemu cilju: NAREDITI DOBRO DELO ZA NAŠ PLANET ZEMLJO.

Iz različnih medijev smo izvedeli, da je naša Zemlja zelo bolna, žalostna in nesrečna, zato smo se še posebej potrudili, da jo vsaj malo razveselimo. Na ta dan smo: očistili svoje sprehajalne poti, pump track poligon, igrišče na Poleni in dvorišče vrtca, uredili vrt in posejali ter posadili prva semena in sadike, še posebej smo varčevali z vodo in elektriko ter skrbno ločevali odpadke. Spoznali smo, da vsak posameznik, ne glede na velikost in starost, lahko pripomore k čistejšemu in bolj zdravemu okolju. »Zdaj je pa naša zemlja res vesela! A čuješ, ko se smeji?« so komentirali otroci.

PROJEKT ŠPORT ŠPAS

Druženje vseh generacij v gibanju kot zaključek leta odpade! Lahko pa se izvede v družinskih in vrtčevskih

mehurčkih. Lahko, ampak kako in kam? Tja, kjer plapolata SLOVENSKA zastava, kjer je grof ŠTALEKAR imel svoj grad, na ŠTALEKARJEV hrib. Kako motivirati otroke in starše? S presenečenjem na vrhu!

Sodelavka zašije torbo, otroci jo vsečno porišejo, dodam zgodbo o grofu, barvice, zvezek in šampiljke in vse skupaj odnesem na vrh ter dam v kovinsko škatlo. Že prvi dan prejmem fotografije veselih in zadovoljnih pohodnikov z dodanim besedilom: »Uspelo nam je! Bravo za delavke vrtca!«

V obdobju enega meseca se v zvezek vpiše približno 200 pohodnikov, tudi 4 skupine iz vrtca. Uspelo nam je spodbuditi mnoge družine, da so aktivno, s svojimi najdražjimi, na svežem zraku preživele prijeten dan.

PROJEKT »MOJ KRAJ, MOJ CHEF«

Projekt Turistične zveze Slovenije, nastajanje zbirke Koroska košta v sodelovanju s

starši, sodelovanje z znanimi kuharji, sodelovanje na festivalu Makaronflajša ... vse to letos odpade!

Pa smo poiskali nove smeri in ubrali nove možne poti... decembra, ko smo zaradi korone doma ostali, smo staršem in otrokom recept za najboljše 'strdene kekse' poslali. Nekateri starši so sporočili, da so se ti kekci v ustih kar topili. Sedaj, ob koncu leta pa smo se malce poigrali in si svoje jedilnike izmišljevali. Otroške želje so res velike in raznolike, zato vsak petek jedi po želji ene skupine dobite. Tako je vsaka skupina posebej sestavila jedilnik za zajtrk in kosilo, otroci pa se teh obrokov res veselijo. »Ka so si pa dons otroci izbrali?« so otroci drugih skupin spraševali. Teh 'naših' jedilnikov se izredno veselimo, saj poleg zdravih obrokov tudi kaj 'pregrešnega' dobimo: pice, hot dogi, pečene jajčke, topli sendviči, pomfri, čevapčiči, pohano meso, palačinke s čokolado, sladoled ... Vse, kar si zaželi- mo, ob petkih dobimo. Za to naše kuharice poskrbijo, ki se

kljub dodatnemu delu z nami veselijo. Hvala, pa dober tek!

PEVSKI ZBOR

Vsako leto smo se tako strokovne delavke kot otroci vedno veselili skupnih pevskih vaj, ko smo se zbrali vsi, od najmlajših do najstarejših, ter se družili in zabavali ob skupnem petju in plesu. Učenje novih in prepevanje že znanih pesmic ob spremljavi kitare nas je vedno spravilo v dobro voljo in polepšalo naše dneve v vrtcu. Letos našega pevskega druženja žal ni bilo in čeprav smo ga vsi zelo pogrešali, smo se znašli po svoje. Razmišljali smo – res, da ne smemo peti skupaj, a pojemo lahko vseeno. Toda, kako se bomo naučili novih pesmic, če jih ne bomo slišali na pevskih vajah? Saj res, naučimo se jih lahko tudi »na daljavo«. Kot vodja pevskega zbora sem namesto na pevskih vajah pesmice zapela kar doma in se posnela. Posnetke sem poslala vzgojiteljicam, ki so se ob predvajanju posnetkov skupaj z otroki učile novih pesmic. Otroci so se jih tudi na tak način zelo hitro naučili, a spet smo se znašli pred novim izzivom. Kar smo se naučili, bi želeli pokazati tudi staršem, a žal nobenega nastopa ali srečanja za starše nismo mogli izvesti. Pa smo tudi za ta problem našli rešitev. Otroci so v vrtcu nastopali kar brez publike, njihove nastope pa smo posneli in videoposnetke poslali staršem. Seveda se ogled videoposnetka ne

more primerjati z ogledom otroškega nastopa v živo, a starši so bili vseeno veseli in hvaležni, da so lahko vsaj na ta način videli in doživeli majhen delček dogajanja v vrtcu.

ANIMIRAMO

V skupini najstarejših otrok smo jeseni začeli pisati posebno zgodbo. Otroci so po pošti prejeli pismo animatorke, ki je otroke nagovorila k sodelovanju. Skupaj smo začeli ustvarjati animiran film. Ker njen obisk zaradi ukrepov ni bil izvedljiv, smo se najprej poslužili dobrega, starega načina dopisovanja prek pošte. Potem so sledile jesenske počitnice, ki pa so se podaljšale vse tja v zimske mesece. Začeli smo iskati pot, kako bi lahko sodelovali in ustvarjali kljub zaprtju. Pošto smo zamenjali za splet. Kratka sporočila ter posnetki so nam pomagali, da smo ostali v stiku in smo tako lahko nadaljevali s projektom. Zdaj s ponosom povemo, da nam je skupaj uspelo. Otroci so v sodelovanju z umetniki in s podporo vzgojiteljic ustvarili čisto njihov film. Sami so ga narisali, posneli zvok in glasbo ter izbrali naslov. Več o predstavitvi filma, ki je bila v začetku junija v Narodnem domu, vam zaupamo v mesecu septembru.

GEOPARK KARAVANKE

Kot mnoga prejšnja leta smo tudi letos sodelovali v projektu Geopark Karavanke. Ponujene teme

Navodila za izdelavo igre:

1. Vsak igralec si izdelava svojo igralno podlogo (na list nariši šest cvetlic in vsak cvet označi s pikami tako, da ima ena cvetlica eno piko, druga dve ... in šesta šest).
2. Zdaj si nariši šest čebelic in jih izreži.
3. Poišči kocko s šestimi pikami.
4. Preberi pravila in se igray!

Pravila igre:

Vsak od igralcev ima pred sabo eno igralno podlogo. Na sredini mize je škatla s čebelicami. Igralec, ki začne, vrže igralno kocko in dobljeno število pik poišče na svoji igralni podlogi. Na cvetlico z ustreznim številom pik položi eno čebelico iz škatle, nato je na vrsti naslednji igralec. Če med igro vrže igralec število, na katerem že ima čebelico, lahko kocko vrže še enkrat. Če še vedno ne vrže števila, ki ga potrebuje, je na vrsti naslednji igralec. Igra se igra tako dolgo, dokler nimajo vsi igralci čebelic na vseh šestih cvetlicah.

»Raziskujmo svet travnišč« smo se razveselile prav vse vzgojiteljice in vsi oddelki našega vrtca. Pri raziskovanju je sodelovalo osem oddelkov, od najmlajših do najstarejših. Vsaka vzgojiteljica je s svojimi otroki spoznavala vsebine, ki so bile njim zanimive in privlačne.

Tako je okoli 129 otrok spoznalo travnik, njegove cvetlice in živali. Večina je opazovala cvetlice, jih poimenovala, jih

dojemala kot del žive narave, zato so do njih vzpostavili naklonjen, spoštljiv in odgovoren odnos. Sprehode smo namenili opazovanju narave ter se na travnišča načrtno podajali s povečevalnimi stekli. Travišča so postala učilnica na prostem, z znanjem in novimi spoznanji pa smo v igralnici temo razširili še na ustvarjanje, dodatna proučevanja s pomočjo literature. Vedoželjnost otrok in njihova zagnanost pa je pripomogla k nastanku

nove igre, katero vam v nadaljevanju tudi predstavljamo. Lahko si jo sami izdelate in z otroki uživajte v igranju.

»V življenju je vedno tako, da ko se ena vrata zaprejo, se druga odprejo. Nismo z obžalovanjem strmele v zaprta vrata. Kmalu smo opazile nova in jih z veseljem na stežaj odprle.«

**Milena, Rebeka, Kaja,
Marjetka in Tanja**

JUHUUU, POČITNICE SO TU!

Poznate rek: »Kadar vam življenje ponudi limone, naredite limonado?« Mi pa bomo dodali: »Bodite hvaležni za limonado in jo z veseljem zaužijte!«

In takšno je bilo naše letošnje leto. Lahko bi bilo polno tarnanja, kaj ne smemo, kaj ne zmoremo, kako bi lahko bilo, kako je bilo nekoč. Pa smo delavci vrtca »zavihali rokave« in želeli vsak dan otrokom in nam narediti poseben. Vodilo nas je vprašanje »Kako izvesti, da bomo upoštevali vse ukrepe in se hkrati imeli lepo?« In rodilo se je veliko inovativnih zgodb, o katerih pišejo naše strokovne delavke.

Vsi starši pa so v mesecu maju in juniju prejeli tudi filmčke o dogajanju v skupini.

Ponosne smo, da nam je uspelo. In čeprav so imeli nekateri naši otroci v letošnjem letu precej »počitnic«, od karanten pa odprtja vrtca za nujne primere do bolezni, se teh ta pravih počitnic vsi veselimo.

Ob koncu leta naš vrtec obiskuje 142 otrok. Mini maturantje, ki se letos poslavljajo se pripravljajo na zaključek, kjer se bodo poslovili od vrtca in prijateljev. Vseh 30 mini maturantov ponosno poje Himno mini maturantov,

ki jo bodo zapeli tudi na tržnici vsem mimoidočim. Pridobili so veliko novih znanj, izkušenj ter spretnosti, s katerimi bo njihov vstop v šolo lažji. Celo leto pa so že zahajali v stavbo šole, kjer sta bila njihova oddelka vrtca. Želimo jim veliko uspeha, sreče in zadovoljstva na njihovi nadaljnji poti!

Ob koncu leta smo starše prosili za sodelovanje v anketi, s pomočjo rezultatov bomo lahko naše delo še nadgradili in se hkrati veselimo pohval, ki smo jih bili deležni. Zelo veseli smo, da smo prejeli 137 anket, in sicer je anketo rešilo 99 mam in 38 očetov. Starši ste v povprečju z našim delom zadovoljni, na nekaterih področjih zelo zadovoljni. Največ nezadovoljstva pa izražate s parkiriščem, katerih obnovo Občina Mežica že načrtuje v bližnji prihodnosti. Do takrat pa Vas vljudno prosimo, da uporabljate parkirišča v bližini vrtca in se tako, kot je zapisal eden izmed staršev »izognete slabi volji, ko pripeljete otroka in pridete po njega v vrtec«. Prav tako ste mnenja, da je vključenost vašega otroka

v vrtec pripomogla oziroma zelo pripomogla k njegovemu napredku v razvoju. Starši pa ugotavljate, da otroci najpogosteje izražajo zadovoljstvo z obiskovanjem vrtca tako, da so dobre volje, radi pripovedujejo o dogajanju v vrtcu, pojejo pesmice, ki smo se jih v vrtcu naučili, radi gredo v vrtec in pripovedujejo o dogajanju v vrtcu. Pohvalili ste tudi urejenost vrtca, pestrost jedilnika ter obveščanje s strani strokovnih delavk ter vodstva.

Veseli smo, da ste nam podali kar nekaj predlogov, kako izboljšati naše delo. Najbolj si želite, da bi bile pesmice, ki se jih učimo objavljene ter da v vrtec ne bi prihajali bolni (močno prehlajeni otroci). Tudi naša želja je, da bi v vrtec prihajali zdravi otroci, kajti le tako lahko naredimo največ, da preprečimo širjenje okužb. Vsa leta starše na to opozarjamo, v letošnjem letu pa smo glede tega naredili že velik korak naprej. Kar nekaj staršev je izpostavilo, da pogrešajo pogovorne ure, ki jih zaradi Ukrepov za zajezitev širjenja virusa COVID letos načeloma nismo izvajali.

Potrudili se bomo poiskati pot za upoštevanje vaših predlogov v prihodnjem šolskem letu.

Zahvaljujemo pa se Vam za besede spodbude in pohvale:

- »Super ste! Kratko in jedrnato!«
- »Zlate ste. Velik HVALA za vse, kar delate!«
- »Veseli smo, da vas imamo!«
- »Samo tako naprej!«
- »Kar tako naprej, ste zelo dobra ekipa!«
- »Ostanite takšne, kot ste!«
- »Hvaležni smo za to leto!«
-

In tudi MI – delavci vrtca, smo HVALEŽNI!

Z ROKO V ROKI – SKUPAJ – za dobrobit vsakega otroka in vseh nas nam je uspelo »prehoditi« še eno šolsko leto.

Vsem otrokom, staršem, delavcem vrtca ter bralcem revije »Šumc« želimo PRIJETNE POČITNICE!

Romana Šepul, mag.,
pomočnica ravnateljice vrtca pri OŠ Mežica:

Letošnje šolsko leto

Šolsko leto 2020/2021 je bilo drugačno kot vsa prejšnja. Lahko bi ga poimenovala kar »Coronsko« leto! Sem učiteljica razrednega pouka in učim že več kot 30 let, a takega šolskega leta, kot je bilo to, še nisem doživela. Naj vam že na začetku napišem, da je bilo težko, posebno, nenavadno ... pa kljub vsemu po svoje zanimivo.

Šolsko leto je bilo težko za vse – za otroke, starše in nas učitelje. Še posebej naporno je bilo za starše, saj so morali poleg svojih služb opravljati še službo učiteljev. Pri mlajših učencih je bilo še težje, ker so tudi pri pouku na daljavo rabili nekoga od odraslih ob sebi. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem staršem, predvsem pa staršem učencev 2.b razreda za izjemen trud, podporo, pomoč in spodbudo svojim otrokom, za dobro, natančno, pravočasno, ter skrbno opravljeno delo, ki smo jim ga učitelji naložili. Moralo je biti tako, saj smo vsi bili potisnjeni v izjemno situacijo, prisiljeni smo bili delati drugače, učili smo se na daljavo. Na začetku

smo se morali vsi naučiti tega načina pouka. Z učenci smo se vsak dan videli preko računalniških ekranov, telefonov in tablic. Tak pouk je precej drugačen kot v razredu. Sprva je bil pouk na daljavo še zanimiv, kot vse, kar je za otroke novega. Nato pa postanejo utečene stvari dolgočasne, nezanimive in utrudljive za vse. Najbolj smo čez čas vsi pogrešali dotike, pogovore, objeme, pa telovadnico, sprehode, igre s prijatelji, sošolci. Moja naloga učiteljice na daljavo je bila zato ta, da sem iskala računalniške načine pouka in metode dela, ki so bili za moje učence novi, zanimivi, zabavni. Trudila sem se po svojih najboljših močeh, kolikor mi je računalniško znanje dopuščalo. Za pouk

sem se v decembrskih dneh celo preoblačila v razne kostume, ki sem si jih izposodila v vrtcu. Bila sem vila, palček, snežak, zvezdica ... Učenci so vsak dan komaj čakali, koga bodo zagledali na ekranu, kdo jih bo učil, namesto učiteljice Mateje. Zvečer sem učencem pošiljala pravljice za lahko noč in tako navezala stik z urednico Otroškega programa RTV Ljubljana. Obljubila mi je, da se v naslednjem šolskem letu oglasijo na naši šoli na snemanju. Se že veselim tega srečanja, otroci pa še bolj. To bo po snemanju filma z Ribičem Pepetom že moje drugo snemanje na naši šoli.

Ker pa vse enkrat mine, je minil tudi pouk na daljavo in

dočakali smo težko vrnitev v šolo in pouk v razredu. Zopet sem bila učiteljica v razredu z mojimi učenci. Prvi dan pouka smo po dolgem času lahko v živo zapeli šolsko himno. Že po prvih taktih himne sem bila zelo ganjena, težko sem pela. Zdelo se mi je, da tudi otroci tako lepo in glasno še nikoli niso zapeli.

Otroke sem ob prihodu v šolo vprašala, zakaj so radi prišli v šolo. Odgovorili so mi, da so pogrešali sošolce, sošolke, prijatelje, šport in telovadnico, pogrešali so celo šolo, učiteljico in tudi kosilo.

Ampak tudi doma so bile nekatere stvari super. Taki so bili odgovori otrok: ker smo se učili samo pol ure, ker smo lahko več spali, delali smo lahko po svoje naprej in reševali naloge, več časa smo lahko bili zunaj, lahko smo bili več časa s svojimi hišnimi ljubljenci, lahko smo bili pri bicah in dedkih, ter imeli tam kosilo, pa na snegu smo lahko bili več časa, se igrali in gledali risanke, igrali smo se lahko z

mlajšimi bratci in sestricami, lahko smo mamam pomagali kuhati, več časa smo lahko bili s svojimi družinami, lahko smo bili na računalniku in tak pouk na računalniku je bil boljši ...

Tako razmišljajo otroške glave.

Tudi pouk v šoli ni bil čisto tak, kot smo ga navajeni, a veseli smo, da je sploh bilo tako, kot je bilo. Zopet je moja naloga, da učencem, kljub razmeram, vsak šolski dan naredim zanimiv, prijeten, poln dogodkov in izzivov.

Tako smo v 2.b razredu počeli že marsikaj. Naj naštejemo nekaj naših dejavnosti:

- ob tednu otroka so nas v razredu čakala jutranja presenečenja, igrice, zakladi ...
- naši šoli smo voščili za njen rojstni dan,
- ob tednu dobrodelnosti smo opravljali dobra dela,
- tekli smo na razrednem krosu,
- sodelovali smo v akciji

»Skači s kolebnico, preskoči Covid«,

- risali smo za likovni natečaj »Dan brez avtomobila«,
- sodelovali smo v projektu »Pasavček« ter v avli šole pripravili lepo razstavo,
- fotografirali smo se v telovadnici pri igrah in športu,
- sodelovali smo v programu »Varno s soncem«,
- sodelovali smo v projektu »Pogum Moj svet – čist planet«,
- se pripravljali za Geoprojektjni dan z letošnjim naslovom »Svet travišč« ...

Le tako je bilo v šoli otrokom, mojim učencem v teh drugačnih, posebnih časih z maskami na obrazu nekoliko lažje. Le tako, kljub razmeram in posebnim varnostnim ukrepom, so v šolo radi prihajali.

Pravi učitelji moramo poskrbeti zato. S tem pa je veliko boljše in lažje tudi nam, učiteljem, ko gledamo zadovoljstvo, navdušenje in iskrive oči otrok.

Mateja Korasa

SLIKANICA, MOJA PRIJATELJICA

Tretješolci OŠ Mežica smo se za eno dopoldne povsem umaknili od virusnega sveta, pozabili na boleznin in težave ter poskrbeli za dobro voljo in ustvarjalnost. Odločili smo se za drugačen pouk, za pouk sodelovanja, pogovarjanja, usklajevanja in smejanja.

Umaknili smo se v svet domišljije in vstopili v svet pravljic. Srečali smo književne junake, ustvarjene izpod peresa Anje Štefan. Prebrali smo prijetne zgodbe iz knjige Kotiček na koncu sveta. V teh zgodbah so se junaki srečevali z različnimi težavami, ki so jih znali spretno rešiti sami ali s pomočjo prijateljev.

Brez prijateljev pač ne gre, skupaj smo močnejši in srečnejši!

»Kdor hoče, ta zmore,« je pravila muca iz zgodbe in tudi mi smo si rekli, da zmoremo napisati in izdelati svojo slikanico.

Spremenili smo se v pisatelje in ilustratorje. Nastale so unikatne otroške stvaritve z nadvse zanimivimi naslovi: npr. Kralj Matjaž sreča Perkmandelca, Na Štalekarcu videli pošasti, O zmaju, ki bruha sneg, Tretješolci in čarobna megla ...

Slikanice so shranjene v razredni knjižnici, kjer jih bomo z veseljem brali. Vse, od prve do zadnje!

Učenci so nadvse uživali v pravljичnem dnevu in kadar so zadovoljni otroci, smo učitelji še bolj!

Nekaj misli otrok:

- Bilo je fajn. Spoznal sem, da lahko tudi sam napišem pravljico. (Jaka)
- Bilo mi je zelo všeč. Mislil sem, da bo slikanico težko izdelati, pa ni bilo tako hudo. (Matic)
- Zabavala sem se, saj smo počeli zabavne stvari in se družili s prijatelji. (Stela)
- Zanimivo je bilo ustvariti svojo zgodbo. Počutil sem se kot pravi pisatelj. (Nace)
- Zelo mi je bilo všeč delo v skupinah, ker smo se med delom pogovarjali in smejali. (Liza)
- Petek je bil zelo zanimiv in zabaven dan, upam, da jih bo še več. Zabavno je bilo pisati knjigo s smešnim naslovom. (Filip V.)
- Jaz zelo rada berem, pišem in delam miselne vzorce, zato mi je bilo všeč delo v skupinah. Zelo sem uživala. (Regina)
- Zelo smo se imeli super, zabavali smo se in veliko smejali. Res je bil super dan! (Alex)

Osnovna šola Mežica dopolnjuje zbirko knjig Vinka Möderndorferja

Na Osnovni šoli Mežica, ki je ne bi bilo brez Vinka Möderndorferja, nadučitelja v času njenega nastanka, želijo zaokrožiti zbirko del izpod njegovega peresa z vsemi njegovimi knjigami. Zato prosijo vse, ki imate katero izmed del v svoji knjižni zbirki in bi se mu bili pripravljene odreči, da jim pri tem pomagate. Zbirko del Vinka Möderndorferja bodo postavili tudi na razstavo, zato je njihov cilj, da zares zberejo celoten njegov opus.

KRALJ MATJAŽ SREČA PERKMANDELCA

(Isabela Pušnik)

Nekoč je živel Kralj Matjaž. Bil je prijazen in pošten. Nekega dne se je zgodilo nekaj neverjetnega: stol, na katerem je sedel v jami na Peci, se je vdrl v tla. Padel je naravnost v mežiški rudnik. Vse ga je bolelo. Hodil je in hodil po rovih, a ni našel poti nazaj v svojo jamo. Nekega dne pa je zaslišal glasove. Sledil jim je, dokler ni naletel na Perkmandelca. Oba sta se ob srečanju prestrašila. Spoprijateljila sta se in dobro razumela. Postala sta prava prijatelja in se zabavala. Ni jima bilo več dolgčas. Perkmandelc je tu in tam tudi ponagajal Matjažu.

Nekega dne se je Kralj Matjaž spomnil, da ga bodo čez nekaj dni obiskali šolarji iz Mežice. Zbudil je spečega Perkmandelca in mu povedal za obisk.

Kralja Matjaža je skrbelo, kako bo prišel nazaj v jamo. Spomnil se je, da bi lahko s Perkmandelcem zgradila lestev do Pece. Zgradila sta jo, a je bila preveč majava, da bi lahko Matjaž splezal po njej.

Dan obiska se je vedno bolj bližal, Matjaža pa je skrbelo, da mu ne bo uspelo pravočasno do jame. Domislila sta se, da bosta izdelala katapult. Gradila sta ga tri dni in tri noči. Ko sta ga preizkusila, pa ni deloval.

Spomnila sta se na čudežno kroglo. Kralj Matjaž je samo pomislil na Peco in že je bil tam. Krogla ga je z njegovim stolom vred ponesla v njegovo jamo, a je bil skoraj prepozen. Otroci so bili že blizu jame in ga klicali.

Še sreča, da so jih učiteljice zamotile, da se je lahko Kralj Matjaž prikradel v jamo in se usedel nazaj na svoje mesto.

Od takrat naprej Kralj Matjaž spi in čaka, da se mu brada devetkrat ovije okoli kamnite mize. Ko se bo to zgodilo, bodo na Koroškem zavladovali dobri časi. Med tem ko Matjaž spi, pa dobiva Perkmandelc obiske in jim z veseljem ponagaja.

NA ŠTALEKARCI VIDELI POŠAST

(Klara Kump)

Nekega dne so se tretješolci odločili, da gredo na pohod in ker je bilo zelo lepo vreme, so se odločili, da bodo šli na vrh Štalekar'ce.

Ko so prišli do gozda, so zaslišali neke čudne glasove in nekaj je med drevesi tudi zamigalo. Zelo so se prestrašili in bili so čisto tiho, tiho kot miške. Počasi in tiho so hodili naprej po gozdu in se ozirali v gosto travo in v velike krošnje. In spet so zaslišali tisti strašljivi zvok in bili so še bolj prestrašeni, kot prej.

»Pošast je, pošast je«, so prestrašeno vzklikali in hoteli že zbežati, potem pa so si premislili in začeli pošast iskati. Iskali so skoraj eno uro, a je niso našli.

Odpravili so se naprej in spet zagledali senco, ki jim je sledila. Počakali so, da se jim je ta senca bližala in bližala in potem so jo zagledali. Pošast, ki je bila v resnici medvedek. Otroci so si zelo oddahnili in šli naprej. Z njimi je šel seveda tudi medvedek. Na vrhu so skupaj jedli malico, se veselo pogovarjali in igrali.

Potem so šli nazaj proti šoli in ko so prišli do gozda, kjer so srečali medvedka, ga je že čakala njegova mama. Vsi so bili zelo veseli.

In zdaj, kadar gredo tretješolci na Štalekar'co, se nič več ne bojijo migetanja med drevesi in čudnih zvokov, ker vedo, kdo je v gozdu. Samo medvedek, ki jih veselo pozdravlja!

Petra Slatinšek in Nataša Ivartnik

GLASBENA ŠOLA RAVNE NA KOROŠKEM: **VPIS V PROGRAM GLASBENE PRIPRAVNICE**

GLASBENA ŠOLA RAVNE NA KOROŠKEM VABI K VPISU V PROGRAM GLASBENE PRIPRAVNICE ZA ŠOLSKO LETO 2021/2022. PROGRAM JE NAMENJEN OTROKOM V STAROSTI 6 LET OZIROMA OTROKOM, KI BODO V ŠOLSKEM LETU 2021/2022 ZAČELI OBISKOVATI 1. RAZRED OSNOVNE ŠOLE.

Pouk glasbene pripravnice nudi otroku glasbeno in širšo estetsko vzgojo. Otrok skozi glasbeno literaturo in različne glasbene aktivnosti, ki zaradi svoje kompleksnosti omogočajo povezavo s področji zunaj glasbe, oblikuje odnos do glasbe in umetnosti sploh.

Učenci glasbene pripravnice:

- razvijejo pozitiven odnos do umetniškega izražanja,
- postajajo vsestransko glasbeno dejavni,
- razvijajo elementarni glasbeni posluš (ritmični in melodični),
- se glasbeno ustvarjalno izražajo, pejejo in igrajo,
- razvijajo sposobnost doživljajskega in pozornega poslušanja glasbenih vsebin,
- sodelujejo v oblikah individualnega in skupinskega muziciranja,
- si razvijajo glasbeni okus,
- v skladu s svojimi možnostmi ustvarjajo glasbene in druge (likovne, besedne, gibno-plesne) vsebine,
- spoznavajo glasbila, nekatere pevske in instrumentalne sestave ter osnovne glasbene elemente,
- se orientirajo v likovnih zapisih glasbenih vsebin,
- spoznavajo temeljne glasbene pojme,
- se pripravljajo in navajajo na javno nastopanje.

ZA VPIS JE OBVEZNO PREDHODNO EVIDENTIRANJE PREKO OBRAZCA, KI GA NAJDETE NA SPLETNI STRANI www.gs-ravne.si POD RUBRIKO VPIS 2021/22. PO OPRAVLJENEM EVIDENTIRANJU BODO KANDIDATI PREJELI NADALJNJE INFORMACIJE ZA VPIS.

PRVI FUŽINARJI V MEŽICI

Cerkvene matične knjige razkrivajo fužinarsko preteklost

V starejših številkah Koroškega fužinarja lahko sledimo zgodbam o mežiških fužinarjih in oglarjih, ki so poleg neutrudnih rudarjev pustili sledi v zgodovinskem razvoju kraja pod mogočno Peco. Zgodbe so zapisali možje, ki so v svojem otroštvu doživeli zadnje obdobje delovanja mežiških fužin. Med njimi je tudi prispevek Rudolfa Jasserja, v njem pa se spominja zadnje generacije mežiških fužinarjev, med katerimi je nekaj let delal tudi sam. Njegov članek pa je bil spodbuda za manjšo raziskavo o prvih mežiških fužinarjih.

Po analizi cerkvenih matičnih knjig župnij Mežica in Pliberk (Bleiburg) je nastal oris, ki sporoča imena prvih fužinarjev. O orisu govorimo zato, ker z analizo cerkvenih matičnih knjig ne dobimo popolne slike o delavcih, zaposlenih v fužinah. Predvsem ne izvemo nič o samskih delavcih. Za to bi bilo treba pregledati dodatne arhivske vire gospodstva Pliberk. Vseeno pa podatki zadostujejo, da si lahko ustvarimo vsaj približno podobo o prvih fužinarjih, ki so v Mežici delali med letoma 1776 in 1806.

ŠEST FUŽIN OB POTOKU ŠUMCU

Leta 1774 so grofje Thurni pridobili koncesijo za postavitev fužin v Črni in Mežici. Obrate so začeli graditi leta 1776, v naslednjih letih pa so postopoma zagnali proizvodnjo. Fužine so delovale pod okriljem železarskega podjetja s sedežem v Mušeniku. Podjetje je vodil upravnik z dvema uradnikoma, eden od njiju je bil odgovoren za obrate v Mežici.

V Mežici je ob potoku Šumcu delovalo šest fužin. Razporejene so bile na območju od Stržovega do današnjega Trga svobode v središču kraja. Vse fužine so imele tudi domača hišna imena, ki so jih dobile po bližnjih kmetijah ali bajtah, v katerih so živeli fužinarski mojstri s svojimi družinami.

Prva fužina, pri Melku, je stala na obrobju Stržovega posestva (danes Stržovo 57, 59). Sledila ji je Logarjeva (Celovška cesta 29),

tretja je bila Čorejeva (Mrvovo 1), četrta pa Abnerjeva ali Tičejeva. Na njenem mestu zdaj stoji niz garaž ob Celovski sesti. Peta je bila Kivova fužina (Celovška cesta 14). Je edina še ohranjena fužina v dolini in jo nekateri poznajo kot Pungartnikovo kovačnico. Šesta fužina je bila Pokrca, ki je ime dobila iz popačene nemške besede za pralnico in čistilnico izdelkov (Wasch- und Pochwerke). Stala je na robu današnje ploščadi na Trgu svobode.

S postavitvijo fužin se je povečala tudi potreba po novi delovni sili. V Mežico so se začeli priseljevati ljudje iz širše okolice. Žal zaradi skopih in nepopolnih vpisov v cerkvenih matičnih knjigah za večino prvih fužinarjev ni mogoče ugotoviti njihovega krajevnega izvora. Na podlagi primerjave priimkov lahko domnevamo le, da je večina najverjetneje prihajala s širšega območja Pliberka in Šmihela nad Pliberkom (St. Michael ob Bleiburg), posamezni mojstri pa najverjetneje iz drugih starejših koroških fužinarskih središč. Že od samega začetka so v fužinah zaposlitev našli tudi domači kmečki sinovi.

POROČNA KNJIGA – VIR PODATKOV O MLADOPOROČENCIH IN PRIČAH

Prve podatke o mežiških fužinarjih najdemo v poročni knjigi župnije sv. Jakoba v Mežici, ki je bila nastavljena leta 1782. Tako lahko v zapisu

iz julija 1784 preberemo o poroki šestinpetdesetletnega Ruperta Antoniča in tridesetletne Marije Mačnik. Poročni priči sta bili Anton Mork, mojster pri kleščah, in Urban Merva. Hišna številka prebivališča mladoporočencev ni vpisana. Z ženinovim poklicem pa se lahko seznanimo v enem od naslednjih zapisov, kjer je naveden kot priča.

Maja 1785 sta se poročila triindvajsetletni Luka Nabre in dvaindvajsetletna Marija Glančnik. Poročni priči sta bili Janez Lebmoher, mojster pri razteznem kladivu, in Jernej Smrečnik, kajžar. Domnevamo lahko, da je bil fužinar tudi ženin, vendar župnik tega v knjigo ni zapisal. Kot prebivališče mladoporočencev je navedena hišna številka 8, ki je v tistem obdobju pripadala domačiji Keup. Naslednja fužinarska poroka je bila vpisana junija 1785, ko sta se poročila devetinštiridesetletni Urban Hamerli in triindvajsetletna Eva Kurej. Poročni priči sta bili že omenjeni Rupert Antonič in Tomaž Ozimic, oba delavca pri kleščah, imenovanih štrafetina. Mladoporočenca sta živela na hišni številki 30, ki je pripadala domačiji Sterže.

Sledi zapis iz julija 1889, ko sta se poročila devetindvajsetletni Anton Wluderman in dva-indvajsetletna Neža Lampreht. Poročni priči sta bila Luka Merva in Štefan Goiner, mojster v cajnarci. Kot prebivališče mladoporočencev je navedena hišna številka 11, ki je v tistem obdobju pripadala domačiji Kiva. Del domačije je bila tudi fužina, zato obstaja velika verjetnost, da je bil fužinar tudi ženin, čeprav zapis tega ne navaja.

Maja 1792 je vpisana poroka štiriintridesetletnega Antona Kresnika in enaindvajsetletne Elizabete Antonič. Poročni priči sta bila Štefan Stopar in že omenjeni fužinar Tomaž Ozimic. Hišna številka prebivališča mladoporočencev ni vpisana. Iz drugih vzporednih virov pa je razvidno, da sta zakonca živela na domačiji Kiva.

BOTRI IZ VRST SODELAVCEV, NADREJENIH IN KMETOV

Zgodbo o prvih fužinarjih lahko dopolnimo tudi s podatki iz krstne knjige, ki je bila nastavljena leta 1781 in zajema vpise do

Čorejeva fužina, okoli 1870

litografija, avtor: Marko Smech, iz arhiva Koroškega pokrajinskega muzeja (KPM), Muzeja Ravne na Koroškem

Fužina Pokrca, okoli 1870
litografija, avtor: Marko Smech, iz arhiva Koroškega pokrajinskega muzeja (KPM), Muzeja Ravne na Koroškem

Kivova fužina, okoli 1870
litografija, avtor: Marko Smech, iz arhiva Koroškega pokrajinskega muzeja (KPM), Muzeja Ravne na Koroškem

leta 1829. Posamezni vpisi se med seboj zelo razlikujejo. Nekateri sporočajo natančne podatke o izvoru in poklicu staršev ter botrov, nekateri pa so tako skopi, da poleg imen ne izvemo niti za hišno številko oziroma naslov, na katerem so starši z novorojencem živeli.

Prvi zapis, pri katerem naletimo na fužinarje, je iz februarja 1787, ko je bila krščena Marija Nabre, hči že omenjenega Luke Nabreta in njegove žene Marije. Botra sta bila Janez Lebmoher, mojster pri razteznem kladivu, in Neža Antonič, cajnarca. Družina je še vedno živela na hišni številki 8, po domače pri Keupu.

Aprila 1787 sta ob rojstvu sina Jurija vpisana že prej omenjeni mojster Janez Lebmoher in njegova žena Neža. Tokrat je župnik pripisal, da novorojenčkov oče izvira iz Borovelj (Ferlach). Botra sta bila mežiška kmeta Anton Obenar in Marija Stopar. Družina je živela na hišni številki 2, po domače pri Mežnarju. Junija 1787 se je Štefanu in Ivani Goiner rodil sin Filip. Njegova botra sta bila Urban Schabgin, žičar, in Elizabeta Mežnar. Tudi ta družina je živela na hišni številki 2, pri Mežnarju.

Avgusta 1789 sta ob rojstvu sina Lovrenca vpisana starša Janez in Elizabeta Kelih. Kot botra sta navedena Janez Felič, cajnar, in Margareta Sterže. Družina je živela na domačiji Kiva.

Septembra 1791 je vpisana novorojenka Uršula, hči Jožefa in Marije Hiermon. Botra pa sta bila Urban Hamerli, cajnar, in Apolonija Ozimic. Tudi ta fužinarska družina je živela pri Mežnarju. V tem obdobju začnejo vpisi krstov fužinarskih otrok postopoma naraščati, kar kaže na to, da so se posamezne fužinarske družine v Mežici ustalile. Starši so za botre svojih otrok izbirali sodelavce oziroma njihove soproge, velikokrat pa tudi nadrejene mojstre. Pogosto kot botri nastopajo tudi kmetje iz osrednjega dela mežiške vasi: Obenar, Mežnar, Stopar in Keup. V kasnejših obdobjih pa tudi kmetje iz širše okolice. Slednji so vlogo botrov prevzemali predvsem pri otrocih domačih delavcev, ki so bili kmečkega porekla.

V FUŽINAH HKRATI VEČ GENERACIJ IZ RAZŠIRJENE DRUŽINE

Podatki iz prve mežiške mrliške knjige v tem članku niso upoštevani, saj nam okrnjeni vpisi ne podajajo dovolj informacij, po katerih bi lahko prepoznali morebitne umrle fužinarske delavce. Navedbe poklicev umrlih fužinarjev se začnejo redneje pojavljati od konca tridesetih let 19. stoletja. Lahko pa po priimkih prepoznamo umrle otroke fužinarjev. Umrljivost otrok v preteklih stoletjih je bila visoka, saj so družine živele v težkih socialnih razmerah. Podobno kot druge delavske družine so tudi fužinarske živele v skromnih, velikokrat tudi v neustreznih bivališčih. Če pogledamo samo navedene zapise, lahko opazimo, da so na dveh hišnih naslovih (Kiva in Mežnar) navedene po tri družine hkrati. Vemo pa, da v obravnavanem obdobju tam še ni bilo večjih stanovanjskih objektov.

Podatki iz matičnih knjig pa potrjujejo tudi ustno izročilo, da so v fužinah naenkrat delale različne generacije iz ene razširjene družine. Tako lahko navedemo primer družine Ozimic, iz katere je izhajalo kar nekaj fužinarjev. Člane te družine lahko v fužinah sledimo vseh 140 let njihovega obstoja. Fužinar prve generacije je bil Tomaž Ozimic, ki je izviral iz šmihelske fare in se je ob ustanovitvi fužin naselil v Mežici. Sledila sta mu sinova Jožef in Gašper Ozimic. Med fužinarji najdemo še nekatere njune potomce, med njimi je bil tudi fužinar zadnje generacije Leopold Ozimic.

Če se za zaključek vrnemo v najzgodnejše obdobje delovanja fužin, lahko na podlagi pridobljenih podatkov naštejemo naslednje delavce: Rupert Antonič, štrafetar; Anton Mork, mojster pri štrafeti; Urban Hamerli, štrafetar/cajnar; Tomaž Ozimic, štrafetar; Anton Kresnik, fužinar; Luka Nabre, fužinar; Janez Lebmoher, mojster pri razteznem kladivu; Urban Schabgin, žičar; Anton Wluderman, fužinar; Štefan Goiner, mojster v cajnarci; Jožef Hiermon, fužinar; Jakob Antonič, fužinar; Ignacij Hiermon, cajnar; Jernej Tominc, cajnar, in Janez Widman.

Kivova fužina, 1978

foto: Bogdan Zelnik, iz arhiva Koroškega pokrajinskega muzeja (KPM), Muzeja Ravne na Koroškem

Mag. Tadej Pungartnik

Članek je bil objavljen:
**Od koroškega fužinarja
 do ravenskega jeklarja:**
 publikacija ob 400-letnici
 železarstva in jeklarstva v
 Mežiški dolini, Ravne
 na Koroškem, 29. 11. 2020

Razlaga izrazov

Cajnarica (iz nemške besede *Zainhammer*): fužina, v kateri so z uporabo ognja in repača izdelovali železo, ki je bilo vlečeno v obliki traku ali palice.

Cajnar: delavec v fužini, imenovani cajnarica.

Štrafeta (iz italijanske besede *Straffetta*): vrsta klešč za vlečenje debele žice.

Štrafetar: delavec pri kleščah za vlečenje debele žice.

Štrafetina (iz italijanske besede *Straffettina*): vrsta klešč za vlečenje debele žice.

Štrafetinar: delavec pri kleščah za vlečenje debele žice.

Zadnja generacija mežiških fužinarjev

Med letoma 1900 in 1916 so v mežiških fužinah delali mojstri: Franc Vevar, Janez Vevar, Vincenc Vevar, Anton Logar, Franc Ovid in Janez Lasnik ter delavci: Anton Maklin, Mihael Ovid, Matija Ovnič, Matevž Logar, Florijan Lasnik, Anton Sterže, Ludvik Jasser, Štefan Lasnik, Ivan Logar, Filip Logar, Peter Čemernik, Peter Cvikel, Pristov, Blatnik, Kajetan Peruzzi in Jakob Čekon. Zadnji nadzornik je bil Rudolf Neuberž.

Podkovski in orodni kovači

V času ustanovitve fužin so v Mežici delovali tudi podkovski in orodni kovači. Med letoma 1778 in 1789 je v virih večkrat omenjen kovač Tomaž Valentar, p. d. Merva. Omenjeni je s poroko leta 1767 prevzel kmetijo Merva z mlinom in kovačnico.

Rodbinska povezava

Avtor prispevka je praprapravnuk Tomaža Ozimica, fužinarja prve generacije, ter prapravnuk fužinarja Gašperja Ozimica, ki se je leta 1824 poročil z Margareto Travneker, p. d. Obenar. H kmetiji Obenar je spadal tudi mlin, na njegovem mestu pa so kasneje zgradili fužino Pokrco.

Viri in literatura:

Krstna knjiga župnije Mežica 1781–1829, Nadškofjski arhiv Maribor.

Krstna knjiga župnije Pliberk (Bleiburg) 1770–1784, Arhiv Krške škofije (Archiv der Diözese Gurk).

Krstna knjiga župnije Smihel na Pliberkom (St. Michael ob Bleiburg) 1757–1770, Arhiv Krške škofije (Archiv der Diözese Gurk).

Mrliška knjiga župnije Mežica 1784–1872, Nadškofjski arhiv Maribor.

Poročna knjiga župnije Mežica 1782–1881, Nadškofjski arhiv Maribor.

Jasser, Rudolf: Spomini na mežiške fužine in fužinarje: Kos naše tradicije na Šumcu, Koroški fužinar 5 (7–9), 1955.

Kotnik, Bertrand: Zgodovina hiš južne Koroške: Župnija Pliberk in okolica, 13. knjiga, Celovec, 2008.

Lednik, Stefan: Mežica 1994: O podobi in preteklosti kraja ob njegovi 840-letnici, Mežica, 1994.

Oder, Karta: Prispevek k zgodovini železarstva v Crni na Koroškem, V: Črna na Koroškem – Schwarzenbach, Črna na Koroškem, 2018.

Mežičarji od tod in tam

Za našo rubriko se je tokrat kljub obdobju, ki zahteva obilico njenega časa in energije za ukvarjanje s covidom, z veseljem odzvala

NEDA HUDOPIŠK

Kako bi se na kratko predstavili sami?

Sem žena, mama treh otrok, hči, sestra, prijateljica. Velik del mojega vsakdana pa sem zdravnica. Svoje otroštvo sem preživela v Mežici. Tam sem končala osnovno šolo, pot me je zanesla na Ravne na Koroškem, kjer sem končala gimnazijo. Po študiju sem se zelo kmalu preselila na Ravne, pod Uršljo goro, na kmetijo mojega moža. Moji hobiji se močno spreminjajo, vse kar je ustvarjalnega in pozitivnega in v to vključujem tudi svoje otroke.

Je bil zdravniški poklic vaša želja že iz otroštva? Kaj vas je usmerilo vanj? Kakšna posebna pobuda?
Vedno sem imela željo, da bi pomagala ljudem. Idej sem imela veliko, želela sem si biti vzgojiteljica, to željo sem verjetno potem izpopolnila s tremi ot-

roki. Vmes sem imela tudi preblisk, da bi delala na ladji.

Kje vse ste bili zaposleni? Specializacija? Kaj in kdaj je pripeljalo do odločitve za vodenje NIJZ Ravne?

Takoj po koncu študija sem stažirala v naši bolnišnici, v tem času je bilo veliko možnosti za izbiro specializacije, sem se pa za svojo odločila že v tretjem letniku fakultete. Čeprav je moje delo, specializacija tudi drug način razmišljanja. Javno zdravje je usmerjeno na populacijo in ne le v posameznika. Je koncept, ki ni usmerjen zgolj v odsotnost bolezni pač pa tudi v krepitev zdravja, v duševno, čustveno in socialno ugodje. Takoj po strokovnem izpitu sem začela s specializacijo na takratnem Zavodu za zdravstveno varstvo Ravne, najprej na področju socialne medicine, higijene in kasneje tudi epidemiologije.

Tokrat smo bili na enoti štirje zdravniki. Splet okoliščin in upokojitev je v letu 2014 privedla do tega, da sem ostala le ena zdravnica, ki je z reorganizacijo Zavodov v Nacionalni inštitut prevzela mesto predstojnika in vodje enote.

Bi kakšno odločitev v zvezi z vašim delom danes, na osnovi pridobljenih izkušenj, spremenili?

Ne, nikakor ne, to je bila odločitev, želja, mogoče celo poslanstvo.

Predsedujete Koroškemu društvu za boj proti raku, predavate, pišete članke, sodelujete v TV oddajah in na novinarskih konferencah – izgleda, da ste uspeli dan podaljšati za nekaj ur, ali pa potrebujete veliko manj spanja kot mi drugi. Od kod črpate energijo za tako široko udejstvovanje?

Verjetno je energijo lažje črpati, če delo opravljaš rad in ti ovire predstavljajo izziv, ki te žene naprej, čeprav je včasih težko in nikoli ravno, temveč z veliko ovinki. Vsekakor pa nikoli ne delaš sam, pomembni so ljudje okrog tebe, timsko delo. Vsak ima svoje ideje, potencialne, ki jih je potrebno spraviti na iste tirnice in k istemu cilju.

Med naslovi vaših strokovnih prispevkov je poleg mnogih (npr. tistih, ki obravnavajo in spremljajo »našo« tematiko – probleme v zvezi s svincem) še posebej zanimiv članek o primeru klopnega meningitisa, kjer so se pred leti ljudje okužili s pitjem surovega mleka. Nam lahko poveste kaj o tem? Kako sploh posumiti na tak način okužbe? Kako to dokazati? Je bilo še kaj podobnih, zanimivih (no, za okužene so

bila seveda neugodna in prav nič zanimiva) obolenj?

Ja res je, aprila 2012 smo dobili klic zdravnika iz naše bolnišnice o pacientu, ki preboleva klopni meningoencefalitis, gospod se klopa ni spominjal, je pa pil surovo kozje mleko – clostrum. S sodelavci smo šli takoj v akcijo in s pomočjo veterinarske službe odvzeli vse potrebne kužnine kozi, da smo dokazali je bila žival okužena. Okužene živali sicer niso naravni gostitelji virusa, kljub temu pa okužena žival izloča virus v svojem mleku. Tako se lahko posredno, z zaužitjem nepasteriziranega mleka in mlečnih izdelkov, okužijo tudi ljudje. Okužile so se štiri osebe, ki so na koroški kmetiji pile surovo, neprekuhano kozje mleko. V obdobju dveh dni po zaužitju surovega kozjega mleka so se pri treh osebah razvili klinični znaki akutne vročinske bolezni, kar nakazuje na večjo hitrost okužbe po pitju surovega mleka. Pri dveh osebah se je razvil tipičen potek bolezni z dvema fazama. Oba bolnika sta

poiskala zdravniško pomoč, eden je bil tudi hospitaliziran. Tretja oseba je zbolela z enako klinično sliko,

primere pripravljene že vnaprej? Tako kot akcije »nič nas ne sme presenetiti«, npr.? Kako se (vi, pa

meri še suče okrog covid. Naša naloga je sledenje stikom, gre za »umetno« zaviranje širjenja bolezni, da bi

vendar ni razvila druge meningealne faze bolezni. Četrta oseba bolezni ni dobila, je bila pa cepljena.

Na območni enoti smo imeli več takih zanimivih, nevsakdanjih primerov. Obravnavali smo tudi primere okužbe s salmonelami. Okužbe z želve rume-novratke kot hišnega ljubljénčka in vode, v kateri so te želve pre-bivale.

Z več kot enoletno pandemijo so se vaše obremenitve gotovo še povečale. Ste imeli grobe načrte za take

tudi vaši sodelavci) spopadate z grozečo izgorelostjo? Kako s pripombami, vprašanji, komentarji in kritikami ljudi, ki se naenkrat vsi »spoznam/jo« na zdravstvo (postopke, zdravljenje, cepljenje ...)?

Pandemija nam je svet obrnila na glavo, še posebej pa pri našem delu. Na začetku je bila ena sama velika neznanka, v smislu nič nas ne sme presenetiti in vsak dan nas je sledilo je veliko prilagajanja. Naše delo se je in se v veliki

preprečili umiranje in kolaps zdravstvenega sistema. Doživljali in pomagali smo ob stiskah, ki so bile veliko širše kot je covid. Preklopil na neko novo frekvenco, za katero nisi vedel, da sploh obstaja in vztrajaš.

Pripombe in kritike so se v tem času vse-kakor povečale, dejstvo je, da je povsod ogromno informacij, ki pa niso nujno pravilne, sploh pa ne strokovne. Ljudje so zaradi neenotnih informacij velikokrat zbegani. Smo se trudili pomagati po

naših najboljših močeh, tudi pri stvareh, pri katerih nismo imeli nobenega vpliva. Vesela sem, da smo skupaj s sodelavci to zmogli in še zmoremo.

Kako se sproščate? Kaj za vas pomeni dopust, odklop – potovanja, dopust na morju ali v planinah, lenarjenje, dobra knjiga, vrt? Ali usklajeno poskrbite tako za telesni kot psihični počitek? Kako?

Dopust mi pomeni veliko, to je tisti čas, ko sem z družino in to 100%. V tem letu ni bilo dopusta, samo nekaj uric, ko ni zvonil telefon. Verjetno premalo poskrbim zase.

Se pa trudim z ravnotežjem na različnih področjih. V mirovanju jaz nisem, sem v stalnem gibanju in si hitro omislim nove projekte, to je moj način življenja. Rada imam potovanja, tudi dobro knjigo, se pa lotim tudi ročnih »spretnosti« - kvačkanja, izdelovanja voščilnic, fotografiranja, tudi vrt je sproščanje, včasih že čiščenje hiše.

Se še ukvarjate z ročnimi deli? Namigujem na pinterest, seveda. Kaj vam je najljubše?

Sem se lotila že veliko stvari, ki me pomirjajo. Veliko prijateljev in sorodnikov je že dobilo nove kape, pa trake. Tudi fotografiranje je

ena izmed stvari, ki jo zelo rada počnem. Idej imam veliko, bi bilo pa potrebno več časa, da bi jih lahko uresničila.

Glede na to, da ne živite daleč od Mežice, ste najbrž pogosto v domačem kraju. Kako vidite spremembe? Pogrešate kaj iz otroštva?

V domačem kraju sem preredko, po navadi domači kraj pride do mene. Pogrešam tisto sproščenost, ki smo jo imeli kot otroci, igranje pod mostom, v gozdu, na ulici. Idej smo imeli veliko, brez nekih napotkov, kaj naj bi delali, in se igrali brez televizije, računalnikov in telefonov.

Še misel za zaključek, prosim.

Tudi na koncu bi se navezala na epidemijo, ker je tako celostno posegla v naša življenja. Za preživetje je potrebno tudi v slabih stvareh najti kaj pozitivnega, nekaj, kar smo odnesli iz te situacije, se naučili. V tem letu smo se sicer pod prisilo morali ustaviti, se zamisliti. Naenkrat smo ponovno odkrili vrednote, ki so nam pomembne, torej čas z bližnjimi, solidarnost, skrb za druge, pa tudi zase, da lahko odkrijemo svoje potenciale, se naučimo kaj novega. Za konec vam želim vse lepo, veliko zdravja in notranjega miru.

**Hvala!
Ida Paradiž**

V MESECU JUNIJU JE OBČINA MEŽICA POSTALA BOGATEJŠA ŠE ZA ENO STORITVENO DEJAVNOST. NA PARTIZANSKI CESTI 27 JE SVOJA VRATA ODPRL KOZMETIČNI SALON ŠPELA.

V NJEM VAS BO RAZVAJALA ŠPELA CIGANOVIČ, KI PRIHAJA IZ LJUBLJANE. PO POKLICU JE KOZMETIČNI TEHNIK IN IMA ŽE 15 LET DELOVNIH IZKUŠENJ S PODROČJA KOZMETIKE IN PEDIKURE.

V SALONU SE BOSTE LAHKO RAZVAJALI Z NEGO OBRAZA, PEDIKURO, MANIKIRO IN MASAŽO TER ANTICELULITNIMI TRETMAJI. VABLJENI, DA NOV SALON ČIM VEČKRAT OBIŠČETE.

Svit

Čas je, da pomislite nase.

DRŽAVNI PROGRAM PRESEJANJA IN
ZGODNJEGA ODKRIVANJA RAKA
NA DEBELEM ČREVESU IN DANKI

										Razvedrilo	ENOTA ZA MERJENJE OSVETLEJENOSTI	GLAVNO MESTO PAKISTANA	TEČAJ (ZASTAR.)	MJAN-MARSKA VALUTA, KJAT	PESNIK FLISAR	VSTOPNICA	
										MANIŠA PTICA PEVKA							
										TEMLJNI ZAKON DRŽAVE							
										STROKOVNJAK ZA KLETARSTVO							
										ROČNA RIBIŠKA MREŽA NA PALKI				LEV TOLSTOJ IZPIRALEC ZLATA			
										Razvedrilo	PLAČA, OSEBNI DOHODEK						
											HOJA						
										AMERIŠKI ASTRONOM (ASAPH)					RAHLO VITA GROBA BOMBAŽNA PREJA	PODALJSEK MENICE	
										OBJAVITEV NEKDANJI ETIOPSKI KNEZ							
AVTOR: IVAN CINGERLE	OBLIKA TELESNE DEJAVNOSTI	MORSKA VODA	KANT-AVTOR SMOLAR	KOBILA, ZLASTI SUHA	15. IN 4. ČRKA	BOŽJI SEL	GLASBENIK GJURIN	PISČAL IZ LUBJASTE CEVKE SPONA, VEZ					NOŽEV HRBET				
													ZVRST GLASBE				
IZLETNIŠKA TOČKA LJUBLJANČANOV												PISATELJ JANČAR					
												PISATELJ PARTLIČ					
LIČNICA													MOJZESOV BRAT LATINSKO-AMERIŠKI PLES				
OČRT, PRIKAZ					TRNAT GRM Z BELIMI CVETI SPOKOJ							KRAJ NA KOPRSKEM			NADA ŽGUR		
												OČE			RECIKLI-RANJE		
RIHARD JAKOPIČ			NAZIV SESTRIN MOŽ				POLJSKA PTICA							ŽELEZOV OKSID SKUPINA PTIC V LETU			
							MAKEDONSKO KOLO										
TESNILNA PRIPRAVA								DELAVNICA UMETNIKOV AKIJA, AKIA								BESEDA ENAKO-ZVOČNICA	SNEG NA PODLAGI
Razvedrilo	AMERIŠKI PLAVALEC (MICHAEL)	VARJENI SIV	LENUH, LENOBA					SPOJ ROKE S TRUPOM LETALNA NAPRAVA					NEMŠKA PESNICA (NELLY) TĚKOČINA V ŽILAH				
NAČRT					FOKSTROT								NASPROTJE ANIONA GRŠ. MUŽA LJUBEZEN. POEZIJE				
					KANADSKA PEVKA LAVIGNE												
PLOŠČINSKA MERA							TRSKA							VRHUNEC SPOLNE NASLADE, ORGAZEM SEŠTEVEK			
							TROPSKO DREVO, EBENOVEC										
EMIL NOLDE			KRAJ V SOŠKI DOLINI VULKAN NA HAVAJIH					PERUNIKA							VAS V LOŠKI DOLINI ANGLEŠKI PLES		
								PESNIK MERMOLJA									
LOŠČILO				OBROBNA GREDECA ZA ROŽE DUŠKO LOKIN									UŠESNI NAKIT				
													OSKAR KOGOJ				
DELAVEC PRI PREDILNEM STROJU									SLOVENSKA TELEVIZIJA (ANJA)								
AMERIŠKI IGRALEC (SYLVESTER)									JAPONSKO MESTO NA HONŠUJU								

OKAJAMA: mesto na Honšuju, SACHS: nemška pesnica, PHELPS: ameriški plavalec, HALL: ameriški astronom, ALONŽA: podaljšek menice

Žuželke na vrtu

Predmestni in mestni vrtovi so ekosistemi v malem. Predstavljajo pomembno zatočišče za mnoge organizme, ki težko preživijo na vedno intenzivnejših kmetijskih površinah in pozidanih območjih. Žuželke so kot izjemno raznolika skupina živali ključen del teh ekosistemov. Velika večina živi skrito človekovim očem v tleh ali rastlinju in jih navadno opazimo le, če jih načrtno iščemo. Pozornost zbudijo le najbolj pisani ali drugače vpadljivi predstavniki, pa seveda vrtni škodljivci, čeprav predstavljajo slednji le neznaten delež žuželčje favne vrtov.

Z nekaj pazljivega opazovanja lahko vsakdo občuduje žuželčje prebivalce vrta, ki tvorijo pravcat splet. Če je vrt dobro ohranjen, bo našel

plenilce (pikapolonice, tenčičarice), rastlinojede (listne uši, gosenice metuljev), z malo več truda morda tudi zajedavce (na primer osice) in razkrojevalce (govnače, ličinke hroščev, ki se prehranjujejo z odmrlim organskim materialom, idr.). Z nekaj sreče lahko opazimo tudi zanimive odnose med njimi. Mravlje na primer skrbijo za kolonije listnih uši, od katerih pridobivajo »mano« – rastlinske sokove, ki jih listne uši izločajo kot odvečne, za mravlje pa so dober vir sladkorjev. Temu odnosu pravimo mutualizem, pri katerem imata obe vrsti korist: mravlje v zameno za mano varujejo »svojo« kolonijo, podobno kot pastir varuje čredo. Mnogo bolj znan primer je oprasševanje. Množica oprasševalcev, kot so čebele, čmrlji, metulji in muhe trepetavke, v

zameno za raznašanje peloda dobi medicino v cvetovih. Nekateri odnosi so na prvi pogled manj harmonični, pikapolonice tako pridno požirajo listne uši in druge majhne rastlinojede žuželke. Splet vseh teh odnosov pa v zdravem vrtu podobno kot v naravi vseeno poskrbi, da se noben člen ne namnoži preko vseh meja ali izumre.

Vrtnar vpliva na skupnost organizmov v svojem vrtu na različne načine, predvsem z izbiro sajenih rastlin in zatiranjem neželenih predstavnikov, ki ga največkrat izvajamo s kemičnimi pripravki – pesticidi. Z raznolikimi, predvsem medovitimi vrstami rastlin, je vrt, če je dovolj velik, lahko prava oaza biodiverzitete, kjer bodo naravni sovražniki škodljivcev pripomogli k ravnovesju in morda

KAJ LAHKO STORIMO ZA ZDRAV EKOSISTEM NA VRTU?

- Če imamo dovolj velik vrt, lahko pustimo del zaraščen s »plevelom«. Divje rastline služijo kot zatočišče za žuželke in druge majhne živali, tudi ko preostanek vrta prekopljemo za sejanje ali ga poskropimo s pesticidi.
- Če je vrt majhen, se morda lahko dogovorimo s sosedi za mejico iz avtohtonega grmičevja, ki je prav tako odlično zatočišče za živali.
- Nastavimo umetna zatočišča za žuželke. Sem spadajo recimo t. i. »hoteli« za čebele samotarke, narobe obrnjene lončke za rože, ki jih napolnimo s suho travo in postavimo na tla, pa s pridom izkoristijo tenčičarice in druge vlagoljubne žuželke. Talnim žuželkam lahko naredimo zatočišča iz nalomljene lončevine ali kamenčkov v kakem kotu.
- Organske odpadke kompostiramo. Kompost je vsestransko uporaben, v njem pa se naseli tudi množica prebivalcev.
- Poskusimo sobivati s škodljivci namesto da jih takoj zatiramo. Majhna populacija listnih uši ali peščica gosenic verjetno ne bo povzročila omembe vredne škode.

uporaba pesticidov sploh ne bo potrebna. Pesticidi proti žuželkam – insekticidi – so netarčni in škodujejo vsem žuželkam, tudi koristnim. Ob prekomerni uporabi insekticidov nevede zatremo tudi naravne sovražnike škodljivcev, ki jih je običajno manj kot rastlinojedih žuželk in počasneje se razmnožujejo. Naslednjo sezono zato doživimo še hujši izbruh škodljivca, ki ga zdesetkana populacija plenilca ne more več uravnati. V tem začaranem krogu porabimo vedno več insekticida za enak učinek, hkrati pa škodujemo še okolju in sebi, saj so to strupene snovi.

Opazovanje drobnih prebivalcev vrta je lahko za konec tudi lep hobi. Sodobni pametni telefoni omogočajo že zelo solidne fotografije, ki jih lahko delimo na opazovanju narave namenjenih spletiščih ali v skupinah na družbenih omrežjih. Od mednarodnih je najbolj znan portal iNaturalist, kjer lahko vsakdo deli svoja fotografska opažanja. Tam jih bodo ostali člani pomagali prepoznati, s tem pa bomo tudi sami izvedeli več o naših drobnih sopotnikih. Brez njih bi tudi mi težko preživel!

Je vaš vrt oaza biodiverzitete? Vabljeni, da sodelujete v našem natečaju »Biodiverziteti najbolj prijazen vrt«. Navodila za prijavo so objavljena na spletni strani www.naturaviva.si.

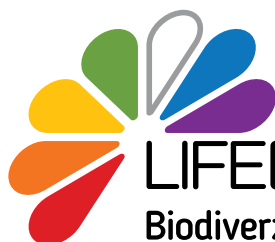
dr. Jernej Polajnar

1

2

LIFENATURAVIVA
Biodiverziteteta - umetnost življenja
Biodiversity - Art of Life

LIFE16 GIE/SI/000711

Praznovanje dneva upora proti okupatorju 2021

Na državni praznik dan upora proti okupatorju smo se v Mežici zbrali 26. aprila po vseh pravilih NIJZ in Vlade republike Slovenije pred Plečnikovim spomenikom ob Narodnem domu. Skupaj z našim županom g. Dušanom Kreblom in odborom Združenja ZB za vrednote NOB občine Mežica nas je bilo 10.

S kratkim pozdravnim govorom je začela predsednica, član odbora g. Libnik pa je prebral Kajuhovo Slovensko pesem (Samo milijon nas je ...). Položili smo venec in sveče pred spomenik NOB, posvečen vojnim žrtvam druge svetovne vojne in borcem za severno mejo.

Spominjali smo se 80. letnice ustanovitve Osobodilne fronte slovenskega naroda.

Osvobodilna fronta je med 2. svetovno vojno vodila upor proti okupatorju in je bila v najbolj ugodnih trenutkih sposobna združiti narod. Za razkosan in na propad obsojen narod je naredila, kar je bilo takrat mogoče. V svojih vrstah ji je uspelo poenotiti in združiti različne skupine ljudi. Poleg komunistov in krščanskih socialistov je bilo tudi nekaj kraljevih ministrov in častnikov. Sprejemala pa ni narodnih izdajalcev. OF je bila veliko več kot le upor proti okupatorju, vendar imamo zdaj novo ime tega praznika.

Na državno proslavo Zveza združenj borcev za vrednote NOB ni bila povabljena. Trenutna oblast žal prezira lastno zgodovino in lastne državne praznike. Narod junakov naj bi se ponovno spremenil v narod hlapcev. Boj proti fašizmu in nacionalizmu sta bila temelja graditve povojnih odnosov v Evropi in v svetu.

Zveza borcev za vrednote NOB s ponosom slavi svoje junake v zgodovini in ponosni smo na vse, ki še danes v srcu nosimo spomin na NOB in osamosvojitveno vojno. Mi ostajamo zvesti vrednotam OF, saj so nam omogočile preživetje naroda.

Mira Steblovnik

Slovenska pesem

Karel Destovnik Kajuh

Samo milijon nas je,
milijon umirajočih med mrličmi,
milijon, ki pijejo mu kri biriči,
en sam milijon,
ki ga trpljenje krotoviči
in vendar ga nikoli ne uniči!

Nikoli in nikdar!

Zato, ker nismo trhle bilke,
ki po toči ovene,
ker mi nismo le številke,
smo ljudje!

Edino hlapci cvilijo ponižno kakor psi
in lajajo, da nas je malo,
da bi v uporu vse pobralo ...

O, če ljudi bi ne bilo pri nas,
ljudi, ki ne ubogajo na vsak ukaz,
tedaj bi nas že kdaj odnesel plaz.

Tako pa še živimo,
čeprav nas je milijon samo,
zdahnili bi, da ne trpimo
z uporno, dvignjeno glavo!

PRAVNI NASVET: NASILJE V DRUŽINI

Nasilje v družini po navadi ni enkraten dogodek, temveč traja dlje časa in običajno sledi dinamiki in vzorcu kroga nasilja. Ima daljnosežne posledice: pogosto se nasilni vzorec prenaša z generacije na generacijo. Otrok je žrtev nasilja tudi, če je prisoten pri izvajanju nasilja nad drugim družinskim članom ali živi v okolju, kjer se izvaja nasilje.

4. junija smo obeleževali mednarodni dan otrok, ki so žrtve fizičnega, psihičnega ali spolnega nasilja. Položaj žrtev se je v epidemičnem letu poslabšal, strokovnjaki pa opozarjajo, da so žrtve veliko težje klicale na pomoč kot poprej.

Nasilje v družini se še vedno pre pogosto razume kot zasebna, družinska zadeva. Vendar gre za skupni družbeni, tudi javnozdravstveni problem, ki ga lahko dolgoročno zmanjšujemo in omejujemo s spodbujanjem ničelne tolerance do vseh

oblik nasilja ter ustreznim ukrepanjem, tako na zasebni kot strokovni ravni. Med nami je veliko žrtev nasilja, a pogosto nasilja v naši bližini ne opazimo, ga ne želimo opaziti ali ga ne prepoznamo. Žrtvam nasilja pa je pogos-

to težko pomagati, če želje po končanju agonije nimajo žrtve same. Žrtve nasilja so velikokrat tako vdane v položaj v družini, da se jim na nek način zdi situacija normalna in sploh ne vedo, kako bi lahko funkcionirale, če bi ostale same.

Osebe, ki so vseskozi v podrejenem položaju, navadno sicer skrbijo za svoje vsakodnevne obveznosti in za preostale družinske člane, ampak je vedno nekdo nad njimi, ki jih usmerja, jim daje navodila in jih tako ima v položaju, ko same ne sprejemajo, odločitev kako porabiti denar, kako preživeti dan, prosti čas in s kom se družiti. Žrtve nasilja so zato velikokrat v težkem položaju, ker sicer vedo, da jim ni lepo, da se navedeno ne bi smelo dogajati, ampak ne znajo živeti drugače, kot živijo. Žrtve nasilja zato pogosto rešijo največjo težavo že s tem, ko se opogumijo in si poiščejo pomoč. S strani ustreznih institucij je v Sloveniji na voljo kar precej načinov, kako se lahko nekomu pomaga rešiti nasilja v družini.

V najhujšem primeru, ko je nasilje resnično nevzdržno, ko prihaja do pogostih izrekov ukrepov prepovedi približevanja ali ko pride do telesnih poškodb, katere so povzročene s strani družinskih članov, je zagotovo ena od boljših možnosti izbire VARNA HIŠA. Žrtve nasilja najpogosteje v stik z varno hišo stopijo preko policistov, ki vzpostavijo prvi kontakt med varno hišo ter posameznico, ki nujno potrebuje pomoč ali zavetje.

Varna hiša je stanovanjska hiša, ki predstavlja varen prostor, kamor se lahko pred nasiljem odmaknejo ženske in njihovi otroci. Čeprav se na zunaj prav nič ne razlikuje od ostalih družinskih hiš, jo od njih loči bistvena značilnost – v varni hiši je z različnimi ukrepi v največji možni meri

poskrbljeno za varnost stanovalk in njihovih otrok, med drugim tudi s tajnostjo lokacije.

Bivanje v hiši je omejeno na največ eno leto. V tem času je vsaka stanovalka deležna psihosocialne pomoči in svetovalne podpore. V hiši so zato zaposlene svetovalke in oskrbnice, ki so prisotne vse delavnike, sicer pa so ves čas, tudi ponoči, dosegljive na dežurnem telefonu. Vsaka stanovalka ima svojo svetovalko, ki ji med drugim pomaga tudi pri urejanju vseh potrebnih postopkov. V skladu z individualnim varnostnim načrtom sodelavke varne hiše sodelujejo s pristojno policijsko postajo.

Za sprejem je potreben uvodni razgovor, na katerem

ženska predstavi svojo situacijo ter se hkrati seznanj s pravili bivanja v hiši. Če se nato odloči za prihod, se dogovorimo za nastanitev, praviloma dan po uvodnem razgovoru. S seboj prinese toliko stvari, kolikor jih lahko spravi v sobo, saj v varni hiši ni prostora za shranjevanja večjih stvari (npr. hladilnikov ipd.). V varni hiši je na voljo vse za normalno življenje, le da so določeni prostori ter gospodinjski aparati na voljo vsem stanovalkam ter so v souporabi.

Zaradi popolne tajnosti lokacije v varni hiši niso dovoljeni obiski, sicer pa predstavlja začasni dom, kjer si vsaka stanovalka organizira vsakdan po svoje, upoštevajoč varnostne omejitve in prilagoditve, ki omogočajo sobivanje z drugimi stanovalkami.

Za otroke so organizirana tedenska druženja, prav tako pa svetovalke pomagajo pri vključitvi otrok v novo šolo, novo okolje ter oblikovanju njihovega prostega časa.

Mesečni prispevek za stroške bivanja v varni hiši je enoten za vse varne hiše in znaša 30% denarne socialne pomoči, povišana za 10% denarne socialne pomoči za drugega in 5% denarne socialne pomoči za tretjega otroka. V primeru, da se stanovalka znajde v hudi finančni stiski, se plačilo bivanja ureja v okviru njenih finančnih zmožnosti.

V Sloveniji je več varnih hiš in zavetišč znotraj vseh regij Slovenije ter trije krizni centri, dve varni hiši v Ljubljani pa delujeta v okviru programa Društva za nenasilno komunikacijo.

Poleg varnih hiš pa so na voljo tudi drugi načini nudenja pomoči ob nasilju v družini.

Inštitut za proučevanje enakosti spolov je denimo v sklopu projekta @Na varnem si vzpostavil spletno platformo, ki nudi žrtvam nasilja ter mladostnikom, ki so se znašli v stiskah povzročenih ob epidemiji COVID-19, brezplačno psihosocialno pomoč, svetovanje in informiranje.

Svetovalnica Na varnem poteka v obliki virtualne klepetalnice v živo, telefonskega klica ali elektronske pošte.

Pridružite se jim Na varnem: www.na-varnem.si.

Janja Podričnik,
odvetnica

Skriti mednarodni znak za POMOČ PRI NASILJU V DRUŽINI

Z uporabo mednarodnega znaka lahko žrtev brez uporabe besed pokaže, da je v situaciji, kjer je izpostavljena nasilju ali grožnjam in potrebuje nekoga, ki bi zanjo poklical pomoč. **Ta gib roke je alternativa klicu na pomoč in pomeni signal za policijo, družinske člane in prijatelje, da oseba na drugi strani potrebuje pomoč.** Ko vam oseba pokaže ta znak ji umirjeno in predvsem **neverbalno** (ne pišite sporočil, ne govorite o tem) pokažite, da ste znak razumeli in **pokličite pomoč** na številko policije 113.

Dlan obrnite proti kameri in palec pokrčite navznoter.

Z ostalimi prsti oblikujte pest.

113
www.policija.si
#SignalForHelp
080 12 00

Uporabite prikazani znak in sporočite, da potrebujete pomoč!

MEŽIŠKO POLETJE

Me*žica

UREDNIŠKI ODBOR

župan
Dušan Krebel

odgovorna urednica
Jerneja Vertačnik

direktor občinske uprave
Blaž Saloven

člani uredniškega odbora
Jožef Libnik
Ida Paradž

Glasilo Občine Mežica izhaja 4 x letno v nakladi 1.600 izvodov in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Vsem, ki ste s prispevki sodelovali, se najlepše zahvaljujemo. Prosimo, da s svojimi prispevki tudi v bodoče sodelujete, ker bo le na ta način naše glasilo pestro in zanimivo.

Prispevki ne bodo honorirani, uredniški odbor pa si pridružuje pravico do njihovega izbora.

Oddaja dokumentov naj bo na digitalnem mediju (tekstovni članki v Microsoft Word-u, fotografije pa priložene ločeno v formatu jpeg ali tiff, in sicer na resoluciji 300 dpi s krajšo stranico najmanj 10 cm). Fotografije, ki ne bodo primerne velikosti (npr. snete iz spleta – 72 dpi / 70 KB) ne bodo objavljene. Fizično oddane fotografije, ki ste jih prispevali, lahko po objavi glasila dvignete na tajništvo občine Mežica.

Svoje prispevke pošljite na naslov:

Občina Mežica
Trg svobode 1,
2392 Mežica

info@mezica.si

izdala
Občina Mežica

lektoriranje
Jerneja Vertačnik

fotografija na naslovnici
Mežica

fotografije
avtorji člankov

oblikovanje
Jasna Kalčič Rajzer, atelje jk®

tisk
Malex d.o.o.

naklada
1.600 kosov

www.mezica.si